

ATANMIŞ MİRASÇILIK BELGESİ VE VASİYET ALACAKLISI BELGESİ

(*Appointed Heir Certificate and Legatee Certificate*)

Dr. Furkan OLGACI¹

ÖZ

Türk hukukunda düzenlenen maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar arasında en sık tercih edilenler, mirasçı atama ve belirli mal bırakma (vasiyet) olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak zaman içerisinde söz konusu tasarruf lehdarlarının, ölüme bağlı tasarrufa dayalı haklarını ortaya koyabilmeleri ile bu haklarını üçüncü kişilere karşı ileri sürebilmeleri ve ispat edebilmeleri için, hakkın dayanağını teşkil eden şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufun yanında bazı belgelerin düzenlenmesi ihtiyacı oluşmuştur. İşte çalışmanın konusunu oluşturan atanmış mirasçılık belgesi ve vasiyet alacaklısı belgesi, ölüme bağlı tasarruf lehdarlarının muhtemel hak kayıplarını önlemek ve ispat kolaylığı sağlamak amacıyla hukuk düzenlerinde öngörülen çözümlerdendir. Eldeki çalışmada, bahse konu mirasçı atama ve belirli mal bırakma (vasiyet) kavramları açıklandıktan sonra, bu iki belgenin fonksiyonu irdelenmiş ve atanmış mirasçılık belgesi ve vasiyet alacaklısı belgesinin düzenlenme usullerine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölüme bağlı tasarruf, mirasçı atama, belirli mal bırakma, atanmış mirasçılık belgesi, vasiyet alacaklısı belgesi.

ABSTRACT

The most preferred ones among the death-related dispositions in the material sense regulated in Turkish law are the appointment of heirs and leaving certain property (testament). However, over time, in order for the beneficiaries of the aforementioned disposition to demonstrate their rights based on testamentary disposition and to assert and prove these rights against third parties, it has become necessary to arrange some documents in addition to the testamentary disposition in the formal sense constituting the basis of the right. Here, the appointed heir certificate

1 Hâkim, Balıkesir Adliyesi, e-posta: olgacfurkan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4155-925X

and the legatee certificate, which are the subject of the study, are among the solutions foreseen in the legal systems in order to prevent possible loss of rights of the beneficiaries of death-related savings and to provide ease of proof. In the present study, after the concepts of appointing heir and leaving certain property (testament) are explained, the functions of these two documents are examined and explanations are given about the issuance of the appointed heir certificate and the legatee certificate.

Keywords: Testamentary disposition, Appointed Heir, Legatee, Appointed Heir Certificate, Legatee Certificate

GİRİŞ

Kanun koyucu, yasal veya atanmış mirasçılara ve vasiyet alacaklılarına, söz konusu sıfatlarını ortaya koyan resmî bir belge düzenlenmesini talep hakkı tanımıştır. Buna göre 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu² (TMK) md.598'de sulh hukuk mahkemesi veya noterlik tarafından, başvuru üzerine yasal mirasçı oldukları saptanan kişilere mirasçılık sıfatlarını gösteren bir belge verileceği; mirasçı atamaya veya vasiyete ilişkin ölüme bağlı tasarrufa mirasçılar veya başka vasiyet alacaklıları tarafından kendilerine bildirilmesinden başlayarak bir ay içinde itiraz edilmedikçe, lehine tasarrufta bulunulan kimseye sulh hukuk mahkemesince atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı olduğunu gösteren bir belge verileceği; mirasçılık belgesinin geçersizliğinin her zaman ileri sürülebileceği ve ölüme bağlı tasarrufun iptaline ilişkin dava hakkının saklı olduğuna ilişkin hükümler sevk edilmiştir. Keza Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük³ (VVMT) md.36/8'de aynı yönde bir hüküm mevcuttur.

Çalışma konusuna ilişkin 743 sayılı mülga Türk Kanunu Medenîsi⁴ md.538'de de *“Vasiyetnamede mirasçı nasbedilmiş olup ta hakları kanuni mirasçılar yahut tarihi mukaddem bir tasarruf ile lehlerine teberru vaki olanlar tarafından sarahaten itiraza uğramayan kimseler, tebliğ tarihinden itibaren bir ay geçtikten sonra mirasçılık sıfatları hakkında ellerine resmî bir vesika verilmesini, sulh hâkiminden isteyebilirler. Her nevi butlan ve miras sebebi ile istihkak davaları hakkı mahfuzdur.”* biçiminde benzer mahiyette bir düzenleme söz konusuydu. Ancak kanun hükmünün lafzı gereğince madde, yalnızca atanmış mirasçılar yönünden mirasçılık belgesi

2 08.12.2001 tarih ve 24607 sayılı RG.

3 10.08.2003 tarih ve 25195 sayılı RG.

4 04.04.1926 tarih ve 339 sayılı RG.

talep edilmesi ve tanzimi hususunu düzenlemektedir. Buna rağmen yargı uygulamasında, en fazla yasal mirasçılar için mirasçılık belgesi verilmekteydi. Sonraki dönemlerde hâsıl olan ihtiyaçlar sebebiyle açıkça yasal mirasçılar ve vasiyet lehdarları için de hak sahipliğini ortaya koyan bir belge düzenlenmesi imkânı getirilmiştir⁵.

I. ATANMIŞ MİRASÇI VE VASİYET ALACAKLISI KAVRAMLARI

Maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar, şeklî anlamda ölüme bağlı tasarrufların muhteviyatını oluşturan, mirasbırakanın ölümünden sonra geçerli olmasını talep ettiği emir, istek, dilek ve arzularıdır⁶. Maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar, kural olarak, Miras hukuku kitabı birinci kısım üçüncü ayırında ölüme bağlı tasarrufların çeşitleri başlığıyla TMK md.514 ila 530 arasında düzenlenmiştir. Ancak söz konusu maddeler haricinde örneğin cezai veya koruyucu mirastan çıkarma (TMK md.510-513), vasiyeti yerine getirme görevlisi tayin etme (TMK md.550 vd.) ya da evlilik dışı çocuğun tanınması (TMK md.295) gibi Miras hukuku

- 5 Bu hususta TMK md.598. madde gerekçesinde aynen “Yürürlükteki Kanununun 538 inci maddesini karşılamaktadır. Maddenin kaynak Kanundaki ve yürürlükteki kenar başlığı içeriğiyle uyumlu değildir. Bu nedenle bu kenar başlık “Malların itası” yerine, “Mirasçılık belgesi” şeklinde değiştirilmiştir. Yürürlükteki madde, kaynak Kanunda olduğu gibi, sadece atanmış mirasçılara mirasçılık belgesi verilmesini düzenlemiştir. Oysa uygulamada yasal mirasçılara mirasçılıklarını belirleyen belge verilmesi büyük bir gereksinim olarak görülmektedir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında yasal mirasçılara, ikinci fıkrasında ise, atanmış mirasçılara ve vasiyet alacaklılarına belge verilmesi düzenlenmiştir. (...)” açıklamalarına yer verilmiştir. Madde gerekçesi için bkz. EM Ali/SÖZEN Ayten/YILMAZ Zümra/KAÇAK Nazif, **Açıklamalı-Gerekçeli Türk Medeni Kanunu ve Uygulama Kanunu**, Ankara, 2002, s.770; KAÇAK Nazif, **Yeni İçtihatlarla Yeni Miras Hukuku**, 1.Bası, Ankara, 2006, s.278-279; HELVACI İlhan, **Gerekçeli-Karşılaştırmalı-İçtihatlı-Notlu Türk Medeni Kanunu, C.3, Miras Hukuku**, 1.Baskı, İstanbul, 2013, s.243; “<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d21/c073/tbmm21073011ss0723.pdf>” (Erişim Tarihi: 20.09.2021).
- 6 Maddî anlamda ölüme bağlı tasarrufların türleri hakkında detaylı bilgi için bkz. ESCHER Arnold, **Medeni Kanun Şerhi-Miras Hukuku**, Çev. Sabri Şakir Ansay, Ankara, 1949, s.207 vd.; TUOR Pierre, **İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı**, Birinci Kısım, Çev. Amil Artus, Ankara, 1956, s.386 vd.; DURAL Mustafa/ÖZ Turgut, **Türk Özel Hukuku C.IV Miras Hukuku**, 13.Bası, İstanbul, 2019, s.137 vd.; İMRE Zahir/ERMAN, Hasan, **Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 14.Basım, İstanbul, 2018, s.121 vd.; SEROZAN Rona/ENGİN Baki İlkey, **Miras Hukuku**, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara, 2018, s.360 vd.; İNAN Ali Naim/ERTAŞ Şeref/ALBAŞ Hakan, **İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku**, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncellenmiş 9.Baskı, Ankara, 2015, s.207 vd.; KILIÇOĞLU Ahmet, **Miras Hukuku**, Genişletilmiş 8.Bası, Ankara, 2018, s.139 vd.; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, **Miras Hukuku**, Hiç Değişiklik Yapılmamış 3.Bası, İstanbul, 1987, s.258 vd.; OĞUZMAN M. Kemal, **Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 6.Bası, İstanbul, 1995, s.138 vd.; ANTALYA O.Gökhan/SAĞLAM İpek, **Miras Hukuku**, 3.Baskı, İstanbul, 2015, s.229 vd.; EREN Fikret/YÜCER AKTÜRK İpek, **Türk Miras Hukuku**, 2.Baskı, Ankara, 2019, s.143 vd.; ÖZTAN Bilge, **Miras Hukuku (Tablolara ve Örneklerle)**, 7.Bası, Ankara, 2016, s.276 vd.; ŞENER Esat, **Açıklamalı-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu**, Ankara, 1991, s.764 vd.

kitabının farklı maddelerine ya da Medeni Kanun'un farklı kitaplarına serpiştirilmiş maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar mevcuttur. Ancak bahse konu maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar arasından en sık başvuru alanları, şüphesiz ki mirasçı atama (TMK md.516) ve belirli mal bırakmadır (vasiyet) (TMK md.517).

Mirasçı atama, kanundan kaynaklanan yasal mirasçılığın aksine, mirasbırakanın iradesine dayanmaktadır. Farklı bir söyleyişle atanmış mirasçı, mirasbırakanın, şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf marifetiyle terekesinin tamamı veya kesirli bir oranı için hak sahibi kıldığı kimsedir⁷. Atanmış mirasçı, aynen yasal mirasçılar gibi, mirasın açılmasıyla birlikte mirasbırakanın küllî halefi olması sebebiyle mirası kendiliğinden ve doğrudan doğruya kazanır (TMK md.599/3). Buna karşın vasiyet (belirli mal bırakma) alacaklısı ise, mirasbırakanın, mirasçı olarak atamaksızın terekesi üzerinde mirasçılara karşı nispi hak oluşturduğu kişidir⁸.

Atanmış mirasçıdan farklı olarak vasiyet alacaklısı, mirasbırakanın cüzî halefi olduğundan, mirasbırakanın ölümüyle beraber kendiliğinden vasiyet konusu şey üzerinde hak kazanamaz. Vasiyet alacaklısı, yalnızca vasiyet borcunun yerine getirilmesine yönelik bir (şahsi) alacak hakkı elde etmektedir (TMK md.600/1). Bu alacak, tasarruftan aksi anlaşılmıyorsa vasiyet yükümlüsünün mirası kabul etmesi veya ret hakkının düşmesiyle muaccel olur (TMK md.600/2). Vasiyet alacaklısı, yükümlülüğünü yerine getirmeyen vasiyet yükümlüsüne karşı, vasiyet edilen malın teslimini veya hakkın devrini; vasiyet konusu bir davranış ise, bunun yerine getirilmemesinden doğan zararın giderilmesini dava edebilir (TMK md.600/3). Bunun yanında TMK md.601/2 hükmü ise saklıdır.

II. ATANMIŞ MİRASÇILIK BELGESİ VE VASİYET ALACAKLISI BELGESİNİN AMAÇ VE FONKSİYONU

Bu noktada çalışma dâhilindeki atanmış mirasçılık belgesi ve vasiyet alacaklısı belgesinin maksat ve işlevinin izah edilmesi faydalı olacaktır. Atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi marifetiyle ilgili hak sahiplerinin söz konusu sıfatlarının tespit edilerek alenileştirilmesi; tereke üzerinde hak sahipliği iddialarını ispat kolaylığı tanınmakla tereke mallarına ilişkin tasarruflarda bu kimsenin tasarruf yetkisini haiz bulunduğu üçüncü kişiler nezdinde belirginleştirilmesi; tanzim

7 DURAL/ÖZ, s.141; İMRE/ERMAN, s.121; SEROZAN/ENGİN, s.360.

8 İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.224; ANTALYA/SAĞLAM, s.187; KILIÇOĞLU, s.145; EREN/YÜCEL AKTÜRK, s.146.

olunan kişilerin lehine bir karine oluşturulması; söz konusu sıfatlara itiraz edenler uyarılmak suretiyle aksini ortaya koymak için açacakları davalarda varlık ve geçerliliğine karşı çıkılacak somut bir belge tanzim edilmesi sağlanmak ve tereke mallarının tescil ya da tesliminden evvel terekeye dair uyuşmazlıkların mümkün olduğu ölçüde tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır⁹.

Atanmış mirasçı da, aynen yasal mirasçı gibi mirası mirasbırakanın ölümü ile kendiliğinden kazanacağından, bu hususta ayrıca bir işlem yapmasına gerek yoktur. Nitekim vasiyet alacaklısından farklı olarak, doktrin ve uygulamada vasiyetnamenin tenfizi adı verilen ve esasen vasiyetnamenin usulünce açılıp okunduğu ve herhangi bir itiraza uğramadığı tespitini içeren davanın atanmış mirasçı tarafından açılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır¹⁰. Zira mirasçı tayin edilen kimse, ayrıca bir mahkeme kararına ihtiyaç duymaksızın atanmış mirasçılık belgesi temin ederek mirasbırakandan intikal eden terekeye ulaşabilmektedir. Bununla birlikte Yargıtay bir kararında, atanmış mirasçılık belgesiyle tasarrufî işlem yapılana kadar, mirasbırakandan kalan taşınmazın yasal mirasçılık belgesiyle tapuda intikalen yasal mirasçılar adına tescilinin ortadan kaldırılması amacıyla açılan davanın, vasiyetnamenin tenfizi davası değil, esasen bir tapu iptali ve tescil davası olduğunu ifade etmiştir¹¹.

9 DURAL/ÖZ, s.400; İMRE/ERMAN, s.333; ÇABRİ Sezer, **Miras Hukuku Şerhi**, C.2 (TMK md.575-639), İstanbul, 2020, s.340-341; ERİŞGİN Nuri, **Mirasçılık Belgesi**, Ankara, 2013, s.59 ve 96; KOCAĞA Köksal, **Mirasçılık Belgesi (MK md.598)**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.IX, S.1-2, Ankara, 2004, s.85-87; KURŞAT Zekeriya, **Terekenin Korunması Önlemleri**, İstanbul, 2010, s.257; İYLİKLİ Ahmet Cahit, **Mirasçılık (Veraset) Belgesinin Hukuk Yargılamasındaki Görünümü**, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y.5 S.9, Ankara, 2017, s.300; Y. HGK. 16.01.1985 tarih ve 1983/2 E. - 1985/375 K. (YKD., y.1985, C.11, S.7, s.965).

10 "Dava, vasiyetnamenin yerine getirilmesi istemine ilişkindir (TMK. m. 600). Mirasbırakan, davaya konu vasiyetnamesi ile mirasının tamamı için davacıyı mirasçı olarak atanmıştır. Diğer bir anlatımla, vasiyetname; belirli mal vasiyeti niteliğinde olmayıp, mirasçı atamaya ilişkindir (TMK. md. 516). (...) atanmış mirasçı olan davacı; TMK'nun 598 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca sulh hukuk mahkemesinden atanmış mirasçı olduğunu gösteren mirasçılık belgesi alarak aynı sonuca ulaşabileceğinden, vasiyetin yerine getirilmesi talebi ile işbu davayı açmasında hukuken korunmaya değer menfaati, diğer bir ifade ile hukuki yararı bulunmamaktadır. Hal böyle olunca, bölge adliye mahkemesince; dava şartı olan hukuki yarar yokluğu nedeniyle ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yanılıgılı değerlendirme ile yazılı şekilde yeniden esas hakkında karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir." Y. 3.HD. 12.03.2019 tarih ve 2017/14092 E. - 2019/1913 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 3.HD. 10.03.2016 tarih ve 2015/4043 E. - 2016/3592 K.; Y. 3.HD. 22.06.2020 tarih ve 2019/5335 E. - 2020/3236 K. vb. (UYAP).

11 "Davada dayanan vasiyetname ile asil ve birleşen dosyalar davacıları mirasbırakan tarafından sağlığında dava konusu taşınmaz için mirasçı olarak atanmıştır. (...) vasiyetnameye konu taşınmaz, mirasbırakan adına kayıtlı iken; 10.02.2011 tarihinde, yasal mirasçılık belgesi esas alınarak yasal mirasçılar adına intikal suretiyle tescil edilmiştir. Bu olgu ve dava dilekçesinde ileri sürülen açıklamalardan davacıların, vasiyetnameye konu taşınmazın mülkiyetini kötüniyetli olarak yasal

Bu cümleden olmak üzere atanmış mirasçılık belgesi, paya isabet eden tereke mallarının devralınması ve tasarrufu imkânını da sağlamaktadır. Zira taşınır veya taşınmazlara yönelik pek çok iş ve işlemde birçok merci, mirasçılık belgesinin ibrazını istemektedir. Atanmış mirasçının, söz konusu belge marifetiyle payı oranında terekeye dâhil olan taşınırın kendisine teslimini istemesi; tereke kapsamındaki taşınmazları adına intikal ettirmesi (2644 sayılı Tapu Kanunu¹² md.26, Tapu Sicil Tüzüğü¹³ md.20/1-a, Tapu Müdürlüklerince Düzenlenen Resmî Senetlere İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik¹⁴ md.7), mirasbırakana ait aracı veya banka hesabındaki parayı devralması, atanmış mirasçılık belgesinin muhataplara ibrazı üzerine mümkün hale gelmektedir.

Böylelikle atanmış mirasçılık belgesi, aynen yasal mirasçılık belgesinde olduğu gibi, belgenin ibraz yoluyla hak sahibinin tereke kıymetleri üzerinde tasarruf etmesine dönük bir yetkilendirme belgesidir. Zira Kanunda öngörülen ayrı durumlarda saklı kalmak üzere yasal ya da atanmış mirasçılar, mirasbırakanın aynî haklarını, alacaklarını ve diğer malvarlığı haklarını mirasın açılmasıyla birlikte kendiliğinden iktisap ettikleri gibi, mirasbırakanın taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini de doğrudan doğruya kazanırlar (TMK md.599/2). Yine yasal mirasçılar, atanmış mirasçılara düşen mirası onlara zilyetlik hükümleri uyarınca teslim etmekle yükümlüdürler (TMK md.599/3). İşte atanmış mirasçılık belgesi, hem atanmış mirasçının tespit ve teşhisini sağlama hem de atanmış mirasçıya tasarruf yetkisi tanıma fonksiyonu icra etmektedir. Bu doğrultuda atanmış mirasçı, söz konusu belgeyi dayanak göstererek terekedeki taşınmazların intikali (TMK md.705/2 uyarınca açıklayıcı tescil), para veya kıymetli evrak vb. değerlerin teslimi, terekedeki bir alacağın tahsili amacıyla dava veya icra takibi ikamesi gibi tasarrufi işlemleri gerçekleştirebilmektedir.

mirasçılara geçirildiğini ileri sürerek mevcut tapu kaydının iptalini talep ettiği anlaşılmaktadır. Açıklanan niteliği itibarıyla dava vasiyet alacaklısı tarafından şahsi hakka dayalı tapu iptal ve tescil davasıdır.” Y. 3.HD. 04.04.2017 tarih ve 2017/9864 E. - 2017/4557 K. (UYAP); Söz konusu olayda gerek ilk derece mahkemesi ve gerekse de Yargıtay kararında, mirasbırakan tarafından düzenlenen resmî vasiyetnameyle, asıl ve birleşen davacı vakıfların terekeye mirasçı olarak mı atandıkları yoksa dava konusu taşınmazın da dâhil olduğu bir kısım malvarlığı değerinin vasiyet mi edildiği tam olarak anlaşılamamaktadır. Şayet Yargıtay ilamında gösterildiği gibi, mirasbırakan tarafından yapılan maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf, gerçekten de bir mirasçı atama ise, kanaatimizce de atanmış mirasçılardan söz konusu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu açıktır. Bununla birlikte, kararın son cümlesinin aksine, bu halde talebin şahsi (nispi) değil, aynî (mutlak) hakka dayalı olduğu belirtilmelidir.

12 29.12.1934 tarih ve 2892 sayılı RG.

13 17.08.2013 tarih ve 28738 sayılı RG.

14 10.11.2009 tarih ve 27402 sayılı RG.

Öte yandan vasiyetnameye ilişkin koruma önlemleri arasında sulh hâkiminin, teslim edilen vasiyetnameyi derhâl incelemesinin ardından gerekli koruma önlemlerini alacağı; olanak varsa ilgilileri dinleyerek terekenin yasal mirasçılara geçici olarak teslimine veya resmen yönetilmesine karar vereceği açıkça düzenlenmiştir (TMK md.595/3). Atanmış mirasçılık belgesi düzenlenmesiyle birlikte, terekenin yasal mirasçılara geçici olarak teslimine yönelik tedbir de sonlanacağından terekenin, geçici olarak teslim alan yasal mirasçılarca atanmış mirasçıya teslimi lazımdır. Aksi halde atanmış mirasçının miras sebebiyle istihkak davası yoluyla terekeye kavuşması söz konusu olacaktır (TMK md.637). Mirasın resmen yönetilmesi ihtimalinde ise (TMK md.592), atanmış mirasçılık belgesini haiz hak sahibi, sulh hâkiminden tereke zilyetliğinin kendisine devrini isteyebilecektir¹⁵.

Madde esasen yasal ve atanmış mirasçılara verilecek mirasçılık belgesini düzenlediğinden madde başlığı da aynı içerikte bulunmakla beraber, vasiyet alacaklıları da lehdarı oldukları vasiyetnameye dayalı şekilde kendi hak sahipliklerini ispat eden bir belge verilmesini isteyebilecektir. Oysa belirli mal bırakma, vasiyet alacaklısına vasiyet konusu malın mülkiyet ve zilyetliğini kendiliğinden kazandırmayıp, yalnızca söz konusu tereke kıymetinin devri hususunda şahsi bir talep hakkı sunmaktadır (TMK md.600/1). Bu kapsamda vasiyet alacaklısı belgesi, atanmış mirasçılık belgesinin fonksiyonundan farklı olarak ibraz halinde vasiyet konusu mal üzerinde doğrudan doğruya tasarruf yetkisi tanımaz¹⁶. Farklı bir ifadeyle vasiyet alacaklısı belgesi yalnızca tespit ve teşhis fonksiyonu sağlamakta olup; hak sahibine ayrıca tasarrufi işlemlerde bulunma yetkisi vermez. Bu sebeptir ki vasiyet alacaklısı, söz konusu belgeyle doğrudan doğruya tapu memuruna başvurarak maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf konusu taşınmazın kendi adına devir ve tescilini isteyemez yahut vasiyeti oluşturan taşınır, hak veya alacağın salt bu belgenin ibrazı marifetiyle zilyetliğini edinemez. Dolayısıyla vasiyet alacaklısı belgesi, ilgisine ancak bahse konu vasiyetin yerine getirilmesine yönelik bir talep hakkı sunmaktadır. Vasiyet alacaklısının

15 KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.585; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.480, KOCAAĞA, s.98; İYİLİKLİ, s.300.

16 İMRE/ERMAN, s.335; ÇABRİ, s.342-343 ve 357-358; KURŞAT, s.328-329; KOCAAĞA, s.92-93; İYİLİKLİ, s.302-303; SEROZAN/ENGİN, vasiyet alacaklısı belgesinin gerçek anlamda bir "mirasçılık belgesi" olmayıp, vasiyet alacağını ispatlamaya yarayan resmi bir belge olduğunu; bununla birlikte TMK md.597 uyarınca kendisine tebliğ edildiğinden uhdesinde onaylı vasiyetname örneği bulunan vasiyet alacaklısının, bu sıfatını ispat için ayrıca bir "mirasçılık belgesi" adı altında başkaca bir belgeye ihtiyacı olmadığını belirtmektedir. SEROZAN/ENGİN, s.491; Aynı yönde bkz. ERİŞGİN, s.62-63.

ölüme bağlı tasarrufa dayalı şahsi hakkına kavuşabilmesi için, vasiyet borçlularınca iradi olarak ifa söz konusu olmadıkça, ilgili tereke kıymeti üzerinde tasarruf yetkisi tanıyan bir mahkeme hükmüne ihtiyacı bulunmaktadır.

Vasiyet lehdarı, vasiyet alacaklısı belgesini kullanarak maddî anlamda ölüme bağlı tasarrufa konu tereke kıymetinin zilyetliğini kazanamayacağından, mirasçılar tarafından zilyetlik devredilmediği takdirde vasiyetnamenin tenfizi davası yoluyla yükümlülüğünü yerine getirmeyen vasiyet yükümlüsüne karşı, vasiyet edilen malın teslimini veya hakkın devrini isteyebilecektir (TMK md.600/3). Maddî anlamda ölüme bağlı tasarrufun vasiyete ilişkin olması halinde, vasiyet lehdarının vasiyetnamenin tenfizini dava etmesinde elbette ki hukuki yararı olduğu tartışmadan uzaktır¹⁷.

III. ATANMIŞ MİRASÇILIK BELGESİ VE VASİYET ALACAKLISI BELGESİ DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

A. Görev ve Yetki

Atanmış mirasçılık belgesi ve vasiyet alacaklısı belgesinin düzenlenmesinde ilk olarak görev ve yetki kuralları irdelenmelidir. Bu kapsamda mirasçılık belgesi, çekişmesiz yargı işi olup (6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu¹⁸ (HMK) md.382/1 ve 382/2-c-6); çekişmesiz yargı işlerinde de Kanunda aksine düzenleme bulunmayan hallerde görevli mahkeme, sulh hukuk mahkemesidir (HMK md.383). Kaldı ki ilgili fıkra çerçevesinde hak sahipliği belgesinin, sulh mahkemesince verileceği zaten açıkça hükme bağlanmıştır (TMK md.598/2).

Öte yandan her ne kadar mirasçılık belgesi yönünden sulh mahkemesinin yanında noterler de yetkili kılınmış ise de (1517 sayılı Noterlik Kanunu¹⁹ (NK) md.71/A-B-C), maddede bunun açıkça ve yalnızca yasal mirasçılık belgesi düzenlenmesiyle sınırlı olduğu öngörülmüştür (TMK md.598/1). Zira yasal mirasçılar bakımından

17 "Davada, vasiyetnamenin tenfizi talep edilmektedir. (...) Somut olayda, muris vasiyetnamede "T.C. hudutları dâhilinde sahibi bulunduğum taşınmazlarımdan 5000 m²lik kısmını torunum Hatice A... 'ya vasiyet ediyorum" şeklinde beyanda bulunmuş, davacıyı mirasçı atamamış, malvarlığındaki 5000 m² lik taşınmazını davacı lehine vasiyet etmiştir. Diğer anlatım ile davacı atanmış mirasçı olmadığından davayı açmakta hukuki yararı vardır. Mahkemece, vasiyetname kapsamına göre deliller değerlendirilerek varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi isabetli bulunmamıştır." Y. 3.HD. 02.04.2018 tarih ve 2018/1129 E. - 2018/3329 K. (UYAP).

18 04.02.2011 tarih ve 27836 sayılı RG.

19 05.02.1972 tarih ve 14090 sayılı RG.

mirasçılık belgesinin düzenlendiği 6217 sayılı Kanun md.19 ile değişik TMK md.598/1'de, mirasçılık belgesinin talep üzerine sulh hâkimi veya noter tarafından tanzim edilebileceği açıklanmış olsa da, TMK md.598/2'de atanmış mirasçılık ve vasiyet alacaklısı belgesinin yalnızca sulh hâkimince düzenlenebileceği açıkça ifade edilmiştir²⁰.

Kaldı ki, Mirasçılık Belgesi Verilmesi ve Terk Eden Eşin Ortak Konuta Davet Edilmesi İşlemlerinin Noterler Tarafından Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te (MBVY)²¹ kapsamın, nüfus kayıtlarının yeterli olduğu, yargılamanın gerekmediği veya talep edenin yabancı olmadığı hallerde mirasçılık belgesi verilmesi işleminin mahkemeler yanında noterliklerce yapılabilmesi ile sınırlı olduğu (md.2); noterce, başvuru üzerine nüfus kayıtlarını inceleyerek öncelikle ilgilinin yasal mirasçı olup olmadığını tespit ederek özel kanunlardaki usuller de dikkate alınarak ilgiliye, miras paylarını gösterir mirasçılık belgesi verileceği (md.4); nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması, yabancılar tarafından talep edilmesi veya mirasçılık belgesi verilmesinin bilirkişi incelemesi yapılmasını, tanık dinlenmesini gerektirmesi ya da talebin yabancılık unsuru taşıması gibi yargılamayı gerektiren durumlarda, noterlerce mirasçılık belgesi verilemeyeceği (md.5) belirtilmiştir.

Söz konusu hak sahipliği belgelerinin, mirasçı atanan veya lehine vasiyette bulunulan kimse tarafından, öncelikle oturduğu yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilmesi gerekir (HMK md.384)²². Ancak kesin

20 ERİŞGİN, s.73-74 ve 79; ÇABRİ, s.382-383; Noterlerin atanmış mirasçılık belgesi de tanzim edebilecekleri yönündeki aksi görüş için bkz. KURŞAT, s.589; KURŞAT Zekeriya, **Noterlere Mirasçılık Belgesinin Düzenlenmesi Yetkisinin Tanınması Hakkında Değerlendirme**, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul, 2011, s.589; ANTALYA/SAGLAM, s.408; KILIÇOĞLU, s.289; İYİLİKLİ, s.298; Noterlerin mirasçılık belgesi tanzim yetkisi hususunda görüşler için bkz. GÖKÇE Erdoğan, **Mirasçılık Belgesi Düzenleme Yetkisinin Noterlere Verilmesi Üzerine Görüşler**, İstanbul Barosu Dergisi, C.85, S.5, İstanbul, 2011, s.235.

21 04.10.2011 tarih ve 28074 sayılı RG.

22 "Somut olayda; mirasbırakan Safiye N... tarafından A... Noterliği'nce düzenleme şeklinde yapılan 13.07.2006 tarih ve 1284 yeomiye sayılı vasiyetnamenin T... 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 06.11.2014 tarih ve 2014/919 Esas - 2014/1091 Karar sayılı kararıyla açılıp okunduğu, şerhe göre kararın 27.04.2015 tarihinde kesinleştiğinin bildirildiği, vasiyetname içeriğinde "mirasbırakanın bütün malvarlığını davacıya bıraktığım" bildirildiği, böylece "mirasbırakanın vasiyetnamesindeki iradesinin mirasçı atamaya yönelik olduğu" anlaşılmakta olup, buna göre eldeki davanın atanmış mirasçılık belgesi verilmesine ilişkin olduğu ve bu gibi istemlerin çekişmesiz yarguya tâbi işlerden bulunduğu, bu davada vasiyetnamenin tenfizi istenmediği gibi davanın da hasımsız olarak açıldığı gözetildiğinde uyumsuzluğun T... 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir. Yukarıda açıklanan nedenlerle; 6100 sayılı HMK'nın 21 ve 22. maddeleri gereğince T... 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin yargı yeri olarak belirlenmesine HMK'nın 23/1 ve 362/1-c maddesi uyarınca dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda kesin olmak üzere oy birliğiyle karar verildi." Samsun BÂM 2.HD. 22.02.2017 tarih ve 2017/107 E. - 2017/97 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. İzmir BÂM 6.HD. 24.01.2018 tarih ve 2018/27 E. - 2018/126 K. (UYAP).

yetki söz konusu olmadığından, atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı Türkiye'nin her yerinden talepte bulunabileceği için, atanmış mirasçılık belgesinin vasiyetnamenin açıldığı ya da tenfiz edildiği mahkemeden istenilmesi şeklinde bir zorunluluktan söz edilemez²³.

B. Taraflar

Atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi yönünden talep eden taraf, maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf neticesinde külli veya cüzi halefiyet yoluyla hak sahibi olan tasarruf lehdarının kendisidir. Eş söyleyişle hak sahipliği itiraza uğramayan atanmış mirasçı ya da vasiyet alacaklısı, talep eden taraf olarak dilekçede yer alacaktır. Bu kapsamda gerek gerçek gerekse de tüzel kişilerin, mirasçı atanma veya belirli mal bırakma şeklindeki maddî anlamda ölüme bağlı tasarrufla hak sahibi kılınması mümkündür²⁴. Karşı taraf yönünde ise, kural olarak mirasçılık belgesi talebi çekişmesiz yargı işi niteliği taşıdığından (HMK md.382/2-c-6), ilgili talepler hasımsız olarak ikame edilebilir. Bu yüzden çekişmeli yargı işine gönderme yapan dava dilekçesi kavramı yerine, çekişmesiz yargı işi için söz konusu olan talep dilekçesi ifadesinin tercih edilmesi daha uygundur. Atanmış mirasçılık belgesi ve vasiyet alacaklısı belgesinin, zaten kanun gereği itiraza uğramama ön koşuluna bağlandığı unutulmamalıdır. Aksi halde, yani mirasçılar veya başka vasiyet alacaklıları tarafından kendilerine bildirilmesinden başlayarak bir ay içinde ölüme bağlı tasarrufa itiraz edilmesi ihtimalinde, zaten hak sahipliği iddiasındaki atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısının sıfatında bir uyumsuzluk meydana gelmiş olacaktır.

23 "Dava, vasiyetname ile mirasçı olarak atanan davacının TMK'nın 598. maddesi uyarınca kendisine mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkindir. (...) Anılan madde metninden de anlaşılacağı üzere atanmış mirasçı belgesi verilmesi talebinin vasiyetnamenin açılmasına dair karar veren mahkemeden talep edilmesi zorunlu değildir. (3. HD 2015/19804 E. 2017/5210 K. vb.) Bu hale göre, mirasçılık belgesinin verilmesi davalarında kesin yetki kuralı olmadığına göre davanın açıldığı ilk mahkeme olan A... 1. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde görülüp sonuçlandırılması gerekir." Y. 20.HD. 30.04.2018 tarih ve 2018/1533 E. - 2018/3250 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. 14. HD. 05.10.2015 tarih ve 2015/2524 E. - 2015/8478 K. (UYAP); Y. 14.HD. 19.11.2015 tarih ve 2015/11903 E. - 2015/10609 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 20. HD. 10.12.2015 tarih ve 2015/2299 E. - 2015/12466 K.; Aksi yönde bkz. ÖĞÜZMAN, s.280; ERİŞGİN, s.110; BAYGIN Cem, **Vasiyetnamelerle İlişkin İhtiyat Tedbirleri ve Özellikle Vasiyetnamenin Tenfizi Meselesi**, EBYÜHFD, C.3, S.1, Erzincan, 1999, s.235-262, s.250.

24 İYİLİKLİ, s.297.

C. Yargılama ve Hüküm

1. Yargılama Usulü ve Toplanması Gereken Deliller

Sulh hukuk mahkemesinin görevine giren işlerde, basit yargılama usulü uygulanır (HMK md.316/1-a). Kaldı ki mirasçılık belgesi istemi çekişmesiz yargı işi niteliğinde olduğu için, söz konusu hüküm bulunmasaydı dahi, tüm çekişmesiz yargı işlerinde olduğu gibi niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulüne tabi bulunacaktı (HMK md.385/1). Öte yandan çekişmesiz yargı işlerinde, re'sen araştırma ilkesi geçerlidir (HMK md.385/2).

Talep dilekçesinin sunulmasının ardından mahkemece bir esas numarası üzerinden, şayet atanmış mirasçılık bakımından dayanak tasarruf bir vasiyetname ise, vasiyetnamenin açılması dosyası ve vasiyetname örneği getirtilerek incelenmelidir²⁵. Çünkü vasiyetname içeriğinde yer alan maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf, talep sahibinin hukuki yararının ispatı açısından kritik öneme sahiptir. Dayanak vasiyetnamenin tetkikinden, talep edenin atanmış mirasçı yahut vasiyet alacaklısı olduğu saptandığında hukuki yarar sabit hale geleceğinden, sonraki adımda söz konusu vasiyetnamenin usulüne uygun biçimde mirasçılar ve ilgililer huzurunda açılıp okunduğu hususu denetlenmelidir.

Zira fıkrada yer verilen itiraz mekanizmasına dair süreyle, bahsi geçen vasiyetnamenin mirasçı ve ilgililere TMK md.597 hükmünce tebliğ tarihi kastedilmekle birlikte, hak sahipliği belgesinin verilebilmesi için vasiyetnamenin açılması dosyasının kesinleşmesi gerekmektedir. Bu anlamda vasiyetnamenin açılması dosyasının kesinleşmesinin HMK md.165/1 uyarınca bekletici mesele sayılması uygun olacaktır²⁶.

25 "Dava, yasal mirasçılık yanında noterde düzenlenen vasiyetnameler gereğince atanmış mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkin olup, mahkemece vasiyetnamenin açılması dava dosyası üzerinden mirasçılık belgesi istenmesi gerektiği gerekçesi ile dava reddedilmiştir. (...) O halde Mahkemece yapılacak iş, mirasbırakan İrina A... 'in eşi Mustafa Fahrettin A... 'ın vasiyetnamelerinin açılıp okunmasına ilişkin dava dilekçesinde adı geçen dava dosyaları getirtilip vasiyetname içeriklerine göre, davacıya yasal mirasçılık belgesi ile birlikte vasiyetname ile yapılan tasarruf açısından da mirasçılık belgesi verilmesidir." Y. 8.HD. 26.09.2014 tarih ve 2013/20142 E. - 2014/17276 K. (UYAP).

26 "Dava, vasiyetname ile mirasçı olarak atanan davacının TMK. 'nun 598. maddesi uyarınca kendisine mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkindir. (...) Mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkin davalarda sadece nüfus kayıtları ile veya davacı tarafça gösterilen delillerin toplanması ile yetinilmemesi, gerçek mirasçıların belirlenmesine yarayacak bütün delillerin eksiksiz toplanması gerekir. Hal böyle olunca, mahkemece; söz konusu vasiyetnamenin açılması dosyasında, murisin bilinen tüm mirasçılarına usulüne uygun şekilde vasiyetname ile ilamın tebliğ edilmesi ve ilamın usulüne uygun şekilde kesinleştirilmesi için davacıya süre verilip, o davanın sonucu eldeki dava açısından bekletici mesele yapılmalı, akabinde murisin mirasçıları davaya dâhil edilmeli, mirasçılardan vasiyetnamenin

Şöyle ki vasiyetnamenin açılması amacıyla tevdi edildiği sulh hukuk mahkemesince belirlenen duruşma gününe usulünce davet edilen mirasçılardan/ilgililerden, maddî anlamda ölüme bağlı tasarrufa yönelik celse arasında ya da bizzat celsede ve herhangi bir şekilde tâbi kılınmadığından bahisle yazılı veya sözlü biçimde yapılan itirazın ardından, vasiyetnamenin açılması üzerine tasarrufun, iptal sebebinin ve hak sahibi olduğunun öğrenildiği tarihten başlayarak bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde vasiyetnamenin iptali davası açılıp açılmadığı yahut miras sebebiyle istihkak, bağışlamadan rücu vb. maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf konusu şeyin terekeye iadesi sonucunu doğuracak herhangi bir dava bulunup bulunmadığı kontrol edilerek şayet varsa sonucu beklenecektir²⁷. Bu bağlamda vasiyetnamenin

iptali yönünde (saklı paylı mirasçı olmadıkları da gözetilerek) dava açıp açmadıkları saptanarak, gerçek mirasçıların belirlenmesine yarayacak bütün delillerin eksiksiz toplanması suretiyle, hâsil olacak sonuç dairesinde işin esası hakkında bir hüküm kurulması gerekirken, yerinde olmayan gerekçeler ile yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, hükmün bozulmasını gerektirmiştir.” Y. 3.HD. 13.04.2017 tarih ve 2015/19804 E. - 2017/5210 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 06.02.2017 tarih ve 2016/3578 E. - 2017/707 K.; Y. 14.HD. 09.03.2015 tarih ve 2015/2682 E. - 2015/2515 K. (UYAP).

- 27 DURAL/ÖZ, s.401; İMRE/ERMAN, s.336; OĞUZMAN, s.281; ERİŞGİN, s.97; BOLAK Ahmet Ertuğrul, **Uygulamada Miras ve Tereke Hukuku**, İstanbul, 1980, s.962; ÖZÜĞÜR Ali İhsan, **Türk Medeni Kanunu’ndan Önce ve Sonra Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 4.Baskı, C.1, Ankara, 2016, s.595; ÖZMEN İsmail, **Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı Tereke Hukuku Davaları**, Ankara, 1997, s.261; İYİLİKLİ, s.299; “Toplanan deliller ve tüm dosya kapsamından, mirasbırakan Asiye A..., İ... 2.Noterliği’nin 07.05.1971 tarih ve 8685 yevmiye nolu vasiyetnamesinde; “ölümü anında terekesinde zuhur edecek bütün menkul ve gayrimenkul mallar ile nukud, mevduat, esham, tahvilat, hak ve alacakları ve sair kıymetleri Darüüşşafaka Cemiyeti’ne vasiyet ettiğini, Darüüşşafaka Cemiyeti’ne terekenin tamamı için mirasçı vasiyet ettiğini” belirtmiş bulunmaktadır. İçeriği itibariyle vasiyetname; mirasçı atanmasına ilişkindir. (...) Mahkemece, vasiyetnameye süresinde itiraz eden mirasçılar Cahide E..., Fatma Nermin U... ve Ümmühan Nühket Y... tarafından vasiyetnamenin okunması kararının tebliğinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde muris Asiye A...’a ait İ... 2.Noterliği’nin 07.05.1971 tarih ve 8685 yevmiye nolu vasiyetnamesinin iptaline ilişkin dava açılıp açılmadığının usulüne uygun olarak araştırılarak tespit edilmesi, açılmadığının tespit edilmesi halinde 4721 sayılı TMK’nun 598. maddesi gereği davacı tarafa atanmış mirasçı belgesi verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Y. 8.HD. 12.01.2015 tarih ve 2014/23440 E. - 2015/184 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 3.HD. 13.11.2015 tarih ve 2015/2858 E. - 2015/10273 K.; Y. 3.HD. 12.12.2011 tarih ve 2011/20779 E. - 2011/20382 K. (UYAP); Bekletici mesele sayılmadan istemin reddi gerektiği hususunda aksi yönde görüşler için bkz. GÖNENSAY Ahmet Samim, **Hukuku Medeniyeden Miras Hukuku**, İstanbul, 1932-1933, s.248; GÖNENSAY A.Samim, **Medeni Hukuk C.III - Miras Hukuku**, İstanbul, 1938, s.230; ÖZTAN, s.384; KURŞAT, s.292-294; “Mirasbırakan, B... 1.Noterliği’nin 16.12.2009 tarih ve 316670 yevmiye nolu vasiyetnamesinde; ‘sahip olduğu ve olacağı tüm menkul ve gayrimenkul mal varlığını, hayattaki tek desteği olan yeğeni Hüsamettin Samim M...’a vasiyet ettiğini; bu vasiyetnamesi ile Hüsamettin Samim M...’i tek mirasçısı olarak atadığını’ belirtmiş bulunmaktadır. İçeriği itibariyle vasiyetname; mirasçı atanmasına ilişkindir. (...) Vasiyetname ile verilen hakkın geçirilmesini sağlayacak husus Sulh Hâkiminin vereceği mirasçılık belgesidir. Ne var ki, dosya içeriği ve mirasçı Mehmet Fahrettin M... vekilinin temyiz dilekçesinden; mirasçı Mehmet Fahrettin tarafından 09.10.2013 tarihinde İ... 24. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2013/501 Esas sayılı dosyası ile vasiyetnamenin iptaline dair dava açıldığı anlaşılmaktadır. Bu davanın kabulü halinde, vasiyet konusu tüm mallar mirasbırakanın terekesine dönecek ve atanmış mirasçı tarafından tasarrufa konu edilemeyecektir.

iptali halinde konusu mirasçı tayini olan maddî anlamda ölüme bağlı tasarruf ortadan kalkmış ve tasarrufa konu tereke değeri yeniden terekeye dönmüş olacağından hak sahipliğini gösterir belge tanzimi de gündemden düşecektir. Ancak yasal mirasçılık belgesi doğrudan doğruya mirasbırakanın irs ve soybağı ilişkisini saptadığından, atanmış mirasçılık belgesinin aksine yasal mirasçılık belgesi düzenlenmesi için vasiyetnamenin iptali davasının sonucunun beklenilmesine lüzum yoktur²⁸.

Öte yandan tenkis davası her ne kadar, mirasbırakan tarafından yapılan bir kısım kazandırmaları tasarruf oranına çekmeyi hedef tutan yenilik doğurucu bir dava olmakla birlikte, değerinde azalma meydana gelmeksizin bölünmesine olanak bulunmayan belirli bir mal vasiyetinin tenkise tâbi tutulması durumunda, öncelikle davalı vasiyet alacaklısının ve kullanmadığı takdirde ise davacı mirasçının dilerse tenkisi gereken kısmın değerini ödeyerek malın verilmesini ve dilerse de tasarruf edilebilir kısmın değerini karşılayan parayı isteme hususunda tercih hakkı bulunduğu nazara alındığında (TMK md.564), derdest bir tenkis talebinin bulunması da, TMK md.598/2 uyarınca teknik anlamda bir "itiraz" niteliği taşıyacağından bahisle bahsi geçen hak sahipliği belgelerinin verilmesine engel olur²⁹.

Henüz terekeye dâhil olup olmadığı kesinleşmemiş, malvarlığı hakkında atanmış mirasçıya tasarruf etme yetkisinin hasımsız olarak görülen vasiyetnamenin açılması davasında verilmesi, halen bütün mallarda hak sahibi olan diğer yasal mirasçıların miras haklarını ve dolayısıyla bu hakka sahip olmak için uyumsuzluk çıkarma haklarını da ortadan kaldıracaktır. Başka bir anlatımla, vasiyetname açılıp okunmadan ve bu husustaki karar, yasal mirasçılara tebliğ edilmeden; yukarıda açıklanan yasadaki öngörülen bir aylık itiraz etme süresi işlemeye başlamaz. Dolayısıyla da, iş bu vasiyetnamenin açılması davasında, mirasçılık belgesine ilişkin bir karar verilemez. O halde, mahkemece; vasiyetnamenin açılıp, okunduğunun tespitine karar verilmesi ile yetinilmesi gerekirken, yanlışlı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir." Y. 3.HD. 11.03.2014 tarih ve 2013/19358 E. - 2014/3802 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 12.06.2015 tarih ve 2015/2101 E. - 2015/6568 K.; Y. 7.HD. 20.10.2011 tarih ve 2011/4284 E. - 2011/6201 K. (UYAP).

- 28 "Dava, yetki belgesine dayanılarak açılan muris Hava A... 'ün mirasçılık belgesinin verilmesi istemine ilişkindir. 01.11.2011 tarihinde vefat eden muris Hava A... 'ün dul, çocuksuz ve mirasçı bırakmadan vefat ettiği iddia edildiğine göre davacı Hazinenin bu davayı açmakta hukuki yararı bulunmaktadır. Muris Hava A... 'ün kendisinden önce vefat eden eşi Hasan A... 'ün mirasçılarını etkileyecek olan vasiyetnamenin iptaline ilişkin davanın sonucunun beklenmesine gerek olmadığı gibi, muris Hava A... 'ün yasal mirasçıların belirlenmesine de bir etkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla mahkemece muris Hava A... 'ün mirasçılarının belirlenmesi açısından işin esasının incelenerek sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir." Y. 14.HD. 25.04.2016 tarih ve 2015/1634 E. - 2016/5008 K. (UYAP).
- 29 DURAL/ÖZ, **a.g.e.**, s.401; ANTALYA/SAĞLAM, s.418; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.497-498; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.584-585; OĞUZMAN, s.281; EREN/YÜCER AKTÜRK, s.455; ÖZTAN, s.384; GÖNENSAY, **Miras**, 248; GÖNENSAY, **Miras Hukuku**, s.230; GÖNENSAY Samim/BİRSEN Kemalettin, **Miras Hukuku**, 2.Bası, İstanbul, Ahmet Said Matbaası, 1963, s.222; ŞENER Esat, **Uygulamada ve Teoride Her Yönü ile Vasiyet Hukuku**, Ankara, 1995, s.179; ÖZMEN, s.261; İNAL Nihat, **Örnek Karar Dilekçelerle Açıklamalı Türk Medeni**

Bunun yanında atanmış mirasçılığın temelinde eğer bir miras sözleşmesi bulunuyorsa, miras sözleşmesinin onaylı bir örneğinin ilgili noterlikten getirilmesi uygun olur. Zira doktrinde bir görüşe³⁰ ve yerleşik Yargıtay uygulamasına³¹ göre TMK md.596 kapsamında teslim yükümlülüğü yalnızca vasiyetnameler bakımından söz konusu olup; miras sözleşmelerinin teslimi ve açılıp okunması usulü bulunmamaktadır³².

- Yasası (Miras-Eşya Davaları)**, C.2, Yenilenmiş 3.Baskı, Ankara, 2012, s.1557; BELGESAY Reşit Mustafa, **Türk Kanunu Medenisi Şerhi**, Üçüncü Kitap-Miras, 4.Baskı, İstanbul, 1952, s.152; DALAMANLI Lütfü, **Miras Hukuku Tatbikatı (Açıklamalı-Örnekli-İçtihatlı)**, Ankara, 1975, s.55 ve 296; KURŞAT, s.295-296; ÇABRİ, s.359; ERİŞGİN, s.97; DEMİR Mehmet, **Vasiyetnamelerin Açılması ve Yerine Getirilmesi**, TBB Dergisi, C.7, S.3, Ankara, 1995, 360; KOCAĞA, s.91; “*Dava konusu vasiyetçi Servet Pakize A...’nın noterlikçe düzenlenen vasiyetnamesinde; ‘K... S... Sokak Buket Apt. A Blok No:2/6 Y.../İ... adresindeki evimin içerisinde bulunan tüm eşyalarımı Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfına bırakıyorum*”, T.C. Dâhilindeki bülümle resmi ve özel bankaların merkez ve şubelerinde vefatım halinde adıma kayıtlı bulunan vadeli, vadesiz, TL, döviz her çeşit hesaplarımda mevcut paraların yarısını Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfına, yarısına Türk Eğitim Vakfına terk ve vasiyet ediyorum” şeklindedir. Dava konusu vasiyetname ile ilgili davalının (mirasçının) açmış olduğu B... 8. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2010/167 E. sayılı dosyasıyla tenkis davasının derdest olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Somut olayda; dava konusu vasiyetname ile mirasçı nasbı değil muayyen mal vasiyetinde bulunulmuştur. Ayrıca tenkis davası da derdesttir. Bu durumda henüz vasiyet alacaklılığı gerçekleşmemiş olup, mahkemece yalnızca TMK’nın 596. maddesi gereği vasiyetnamenin açılıp okunduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken TMK 598.maddesi gereği vasiyet alacaklısı belgesi verilmesine de hüküm verilmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.” Y. 3.HD. 09.01.2012 tarih ve 2011/21707 E. - 2012/1 K. (UYAP); Tenkis davasının TMK md.598/2 uyarınca itiraz niteliği taşımadığı hususunda aksi yönde bkz. ÖZÜĞÜR, s.595; ŞENER, **Medeni**, s.999; ŞENER Esat, **Eski ve Yeni Miras Hukuku (Şerh)**, Ankara, 1988, s.716; ERİŞGİN, s.106.
- 30 GÖNENSAY, **Miras**, s.243; GÖNENSAY, **Miras Hukuku**, s.226; GÖNENSAY/BİRSEN, s.217; KÖPRÜLÜ Bülent, **Miras Hukuku Dersleri**, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 2.Bası, İstanbul, 1985, s.358; GENÇCAN, **Miras**, s.806; BELGESAY, s.148; Özmen, mevcut yasal düzenleme uyarınca tevdi borcunun miras sözleşmelerini kapsamadığından onların tevdi zorunluluğu olmadığını ancak aslında miras sözleşmelerinin de tevdi edilmeleri gerektiğini savunmaktadır. ÖZMEN, s.247.
- 31 “*Miras sözleşmesinin ve bu kapsamda yer alan mirastan feragat sözleşmesinin ‘resmi vasiyetname şeklinde yapılması hususu yalnızca’ geçerlilik şekline ilişkin olup, mirastan feragat sözleşmelerinin vasiyetnamelerdeki usul doğrultusunda açılıp okunacağına ilişkin kanunda bir hüküm bulunmadığı gibi noterde düzenlenmiş olan mirastan feragat sözleşmesinin mirasbırakanın ölümü halinde sulh hâkimine gönderilmesine dair de bir düzenleme söz konusu değildir. Bu açıklamalar doğrultusunda mahkemece talebin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bu nedenle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.*” Y. 3. HD. 24.04.2019 tarih ve 2018/6442 E. - 2019/3674 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14. HD. 01.04.2019 tarih ve 2016/9036 E. - 2019/2889 K. (UYAP); Y. 3. HD. 18.12.2018 tarih ve 2018/4689 E. - 2018/12940 K. (UYAP).
- 32 Miras sözleşmesinin üçüncü kişi yararına ölümüne bağlı karşılıksız kazandırma içermesi ihtimalinde vasiyetname hükümlerine tâbi olması gerektiğinden hareketle, bu kapsamdaki miras sözleşmelerinin tevdi yükümlülüğü dâhilinde sayılması gerektiği hususunda bkz. DURAL/ÖZ, s.109 ve 398 dn.1034; Aynı yönde bkz. SEROZAN/ENGİN, s.486; INAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.494; ÇABRİ, s.295-297 ve 309-310; GÖKTÜRK, s.640; BAYGIN, s.242-243; DEMİR, s.361; Antalya/Sağlam, miras sözleşmelerinin tevdi ve açılması hususunda Kanunda gerçek boşluk bulunduğunu ve boşluğun hâkim tarafından vasiyetnamenin açılması hükümleriyle doldurulması gerektiğini; mirastan feragat sözleşmelerinde sözleşmenin üçüncü kişi lehine

2. Hak Sahipliğine İtiraz ve İtirazın Belge Tanzimine Etkileri

TMK md.598/2 uyarınca fıkra lafzında sadece “mirasçılar” ibaresinin kullanılmasından hareketle kanun koyucunun mirasçılar arasında herhangi bir ayırım yapmadığı gözetildiğinde, kanaatimizce mirasbırakanın gerek yasal mirasçıları ve gerekse de aynı vasiyetname ile yahut daha önceki tarihli vasiyetnamelerinde atadığı diğer mirasçılar, söz konusu atanmış mirasçılık belgesinin verilmesi engelleyecek biçimde itirazda bulunarak vasiyetnamenin ilgili kısmının iptalini talep edebilirler³³. Zira atanmış mirasçılık belgesi düzenlenmesinden yasal mirasçılar kadar, talep eden dışındaki sair atanmış mirasçıların da hakları açıkça etkilenecektir.

Keza aynı vasiyetname ile atanmış birden fazla atanmış mirasçı bulunması ihtimalinde, her bir maddî ölüme bağlı tasarruf kural

yapılması veya sözleşmede tek taraflı tasarruf içeriği bulunması hallerinde vasiyetnamenin teslim ve açılması hükümlerinin tatbiki gerektiğini; (olumlu) miras sözleşmelerinde ise söz konusu istisnalarla sınırlı olmaksızın tümüyle kanun boşluğu olduğunu belirtmektedir. ANTALYA/SAĞLAM, s.405-407; Kocayusufpaşaoğlu aynı yönde tespitlerle birlikte, miras sözleşmesinde yer alıp da vasiyet hükmünde olduğundan miras sözleşmesinin tek taraflı içeriğini teşkil eden ölüme bağlı tasarruflar bakımından, vasiyetname ibaresine yer verilen kanun lafzının engel teşkil etmediği kanaatindedir. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.576-577; Aynı yönde bkz. OĞUZMAN, s.278 ve 279; ÖZTAN, s.377; ŞENER, **Miras Şerhi**, s.711; ŞENER, **Vasiyet**, s.174; Kurşat da, benzeri biçimde bir kanun boşluğunun mevcut olduğunu tespit ettikten sonra, herhangi bir ayırma yer vermeksizin miras sözleşmelerinin de aynen vasiyetnameler gibi teslim edilmesi ve açılması gerektiğini ileri sürmektedir. KURŞAT, s.244-245; İMRE/ERMAN, miras sözleşmelerinin resmî vasiyetname şeklinde yapılması ve sözleşmenin bir örneğinin ilgili kimsenin elinde mevcut olması sebebiyle, bu kişinin kendi menfaatlerini koruyabilecek durumda olduğunu; ancak özellikle üçüncü kişiler lehine bağışlama içeren miras sözleşmelerinin teslim edilmemesi nedeniyle bunların zararının oluşabileceğini; bu itibarla kanunun, miras sözleşmelerini de vasiyetnamelerin tevdi ve açılması hükümlerine tâbi kılmasının uygun olacağını söylemektedir. İMRE/ERMAN, s.330; Eren/Yücer Aktürk, miras sözleşmelerinde karşı tarafça ölüme bağlı tasarrufun bilinmesi ve yerine getirilmesinde menfaati bulunması sebebiyle kanunda ayrıca belirtilmediğini ancak teslim yükümlülüğünün miras sözleşmeleri için de kabul edilmesi gerektiğini; TMK md.595'te miras sözleşmesinin açıkça yer almasının kanunun bilinçli susması anlamı taşımayacağını ifade etmektedir. EREN/YÜCER AKTÜRK, s.452; Bolak, miras sözleşmeleri için kanunda bir zorunluluk bulunmasa da, miras sözleşmesi veya mirastan feragat sözleşmesine katılmamış mirasçılar, üçüncü kişiler ile miras sözleşmesiyle mirasçı tayin edilen ya da vasiyet alacaklı olanların menfaati ve terekeye ihtiyati tedbirlerin uygulanması çerçevesinde terekenin tespiti ve resmen idaresi ihtimali uyarınca miras sözleşmeleri ile mirastan feragat sözleşmelerinin de mercie tevdiini savunmaktadır. BOLAK, s.958; Erişgin, kanunda miras sözleşmeleri için zorunlu bir tevdi ve açılma süreci öngörülmemekle birlikte, miras sözleşmesinin karşı tarafın isteğine bağlı olarak açılabilirliğini; miras sözleşmesinde açılma yasağı kararlaştırılması yahut karşı tarafın miras sözleşmesinin açılmasını talep etmediği durumlarda vasiyetnameler için öngörülen açılma usulünün re'sen uygulanamayacağını belirtmektedir. ERİŞGİN, s.19 ve 25.

33 SEROZAN/ENGİN, s.492; ANTALYA/SAĞLAM, s.416; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.498; OĞUZMAN, s.281; ÖZTAN, s.383; KURŞAT, s.285-287; ÇABRİ, s.376; ERİŞGİN, s.99-100; KOCAĞA, s.90-91; İYİLİKLİ, s.298.

olarak müstakil niteliktedir. Bu kapsamda ölüme bağı tasarrufun kısmen iptali davası açılarak iptal sağlanması durumunda, kural olarak diğere ölüme bağı tasarrufların iptalden etkilenmeyeceğı (TMK md.558/2) düşünöldüğünde bunlardan birinin, bir diğereinin atanmış mirasçılığına dair kısmına yönelik itirazda bulunmasında hukuki yararı mevcut sayılacaktır. Bu itibarla böylesi bir durumdaki atanmış mirasçılar, birbirlerinin atanmış mirasçılık belgesi temin etmelerinin önüne geçebilir. İtiraz, bir veya birden fazla atanmış mirasçıya karşı da yapılabilir. Kanımızca atanmış mirasçının, bizatihi kendi mirasçılığına TMK md.598/2 gereğince itirazda bulunmasında hukuki yararı olmadığı; atanmış mirasçılık belgesinin talep edilmesi gibi bir zorunluluk bulunmadığı; ancak mirasta hak sahibi olmak istemiyorsa mirasın reddi (TMK md.605/1) hakkı söz konusu olduğu da söylenmelidir.

Buna karşın vasiyet alacaklıları yönünden aynı sonuca varmak her zaman mümkün gözükmemektedir. Farklı bir deyişle aynı veya farklı ölüme bağı tasarruflar çerçevesinde birden fazla vasiyet alacaklısına terekedeki bir malın vasiyet edilmesi halinde, ilgili konumundaki vasiyet lehdarlarının hukuki yararları ortak bir mal üzerinde buluştuğundan, hakları etkilenen her bir vasiyet alacaklısı, aynen birden fazla atanmış mirasçıda olduğu gibi bir diğereinin vasiyet alacaklısı sıfatına itirazda bulunabilir. Hâlbuki vasiyet konusu tereke kıymetlerinin birbirinden ayrı olduğu ve vasiyet alacaklılarının maddi anlamda ölüme bağı tasarruf gereğı oluşan alacak haklarının bütünüyle bağımsız bulunduğu hallerde, fikrimizce bir vasiyet alacaklısının diğereinin bu sıfatına itirazında hukuki yarardan bahsedilemeyecektir³⁴. Çünkü artık bu halde, birbirleri bakımından “ilgili” statüsünün mevcut olmadığı kabul edilmelidir.

Bu anlamda yeri gelmişken TMK md.596, 597 ve 598 bağlamında “ilgili” sıfatını haiz kişiler örnek üzerinden izah edilmelidir. Örneğin mirasbırakan M, aynı vasiyetname ile A’yı terekasının 1/2’si için ve B’yi ise 1/3’ü için mirasçı atanmış; C’ye İstanbul’daki taşınmazını ve D’ye ise Ankara’daki taşınmazını vasiyet etmiş olsun. Bunun yanında M’nin, eşi E ve çocukları Ç1, Ç2 ve Ç3 olmak üzere yasal mirasçılarını bulunsun. Buna göre vasiyetnamenin açılmasına yukarıda belirtilen tüm yasal ve atanmış mirasçılar ile vasiyet alacaklılarının davet edilmesi gerekir. Buradan hareketle sayılan kişilerin tümü, TMK md.596/2 anlamında “ilgili” vafındadır. Yasal mirasçılık, mirasbırakanın irs ve soybağına

34 ERİŞGİN, s.101-102; KURŞAT, s.286.

dayalı olduğundan, atanmış mirasçılar ve vasiyet alacaklılarının bu sığfata itirazları mümkün olamayacaktır.

Atanmış mirasçı A'ya yönelik ölüme bağılı tasarruf yönünden TMK md.597 ve 598/2 hükümlerince itirazda hukuki yararı bulunması sebebiyle "ilgili" olarak değerlendirilebilecek kimseler, E, Ç1, Ç2, Ç3 ve B'dir. Zira atanmış mirasçı A'nın bu statüsünün bertaraf edilerek iptalinin sağlanması, ancak bu ihtimal sonucunda kendi miras hakları artacak/etkilenecek kimselerce gerçekleştirilebilir. Bir diğer ifadeyle vasiyet alacaklıları C ve D'nin, A'nın mirasçı atanması tasarrufunun iptali davası açmakta kişisel, güncel ve meşru bir hukuki yararı yoktur (TMK md.558/1)³⁵. Yine aynı sonuç, B bakımından da aynen geçerlidir. Bu sefer B'nin mirasçı tayin edilmesi tasarrufuna, sadece yasal mirasçılar ve diğer atanmış mirasçı A itiraz edebilir.

Vasiyet alacaklısı C'nin bu sığfatının sonlanmasından ise, esasen yalnızca yasal ve atanmış mirasçılar etkilenecektir. Değişik bir söyleyişle farklı tereke değeri üzerinde hak sahibi kılınan diğer vasiyet alacaklısı D'nin, C'nin lehdarı olduğu maddî anlamda ölüme bağılı tasarrufunun geçersizleşmesi yahut ayakta kalması arasında vasiyetnameye dayalı hakkı nazara alındığında hiçbir fark oluşmayacaktır. Lâkin vasiyet alacaklısı C'ye yapılan vasiyetin hükümsüzleştiği farz edildiğinde, yasal ve atanmış mirasçılarının tereke aktifine dâhil İstanbul'daki taşınmaz üzerinde de payları oranında hak sahibi olacakları açıktır. Bunun aksine her ikisi de İstanbul'daki taşınmaz ile alakalı olarak TMK md.521/3 yollamasıyla TMK md.521/1 gereğince C, ön vasiyet alacaklısı ve D ise art vasiyet alacaklısı olarak tayin edildiği bir ihtimalde, ön vasiyet alacaklısı C'nin, art vasiyet alacaklısını devreden çıkartarak vasiyet konusu mala kalıcı olarak sahip olmak (TMK md.522/2) hususunda D'nin söz konusu sığfatına itirazının anlamlı bir sonucu ortaya çıkacak ve ölüme bağılı tasarrufun iptalinin temini ile tasarrufa konu taşınmaz kesin olarak ön vasiyet alacaklısına (yahut onun mirasçılarına) ait olacaktır.

Aynı ilkeler ölüme bağılı tasarruf yoluyla sınırlı hak kazananlar bakımından da geçerlidir. Örneği devam ettirmek gerekirse M tarafından vasiyetnamede C'ye bırakılan İstanbul'daki taşınmaz üzerinde O lehine oturma (sükna) hakkı ve D'ye vasiyet edilen Ankara'daki taşınmazda ise Ü yararına üst hakkı tanınmışsa, O ve Ü'nün TMK md.598/2 açısından ilgili sığfatı, sadece kendi sınırlı aynî haklarıyla çatışan kazandırmalarla sınırlıdır. Bu yüzden O'nun, A veya B'nin atanmış mirasçılık vasfına

35 ANTALYA/SAğLAM, s.417; KURŞAT, s.286-287; ÇABRİ, s.376.

yahut D veya Ü'nün belirli mal bırakmaya ilişkin kazanımlarına itiraz imkânı bulunmayıp; yalnızca C yönünden gerçekleştirilen vasiyet içeriğine itirazı söz konusu olabilir. Benzer hususlar, Ü için de dile getirilebilir.

Tereke malları üzerinde sınırlı aynî hak sahipleri yönünden ise, TMK md.598 anlamında “ilgili” sıfatı yoktur. Yukarıdaki örnekte M'nin vasiyet ettiği İstanbul'daki taşınmazda hâlihazırda İ'nin intifa hakkı ve Ankara'daki taşınmazda ise R lehine rehin hakkı bulunması durumunda, bu kimselerin gerek A ve B'nin atanmış mirasçı ve gerekse C ve D'nin vasiyet alacaklısı sıfatlarını bertaraf etme imkânı mevcut değildir. Zira kanunda yalnızca (yasal veya diğer atanmış) mirasçılar veya başka vasiyet alacaklılarına itiraz hakkı verilmiş olup; bir ölüme bağlı tasarrufla hak elde etmeyen kişiler açıkça kapsam haricindedir. Örnekte İ ve R, TMK md.598 çerçevesinde değil, yalnızca TMK md.596 çerçevesinde vasiyetnamenin açılması aşamasında “ilgili” sıfatını haizdir.

Bunun gibi miras haklarının açıkça ve doğrudan etkilendiği hallerde bir vasiyet alacaklısının, bir diğerinin sıfatına itirazı yönünden “ilgili” vasfı taşıdığı söylenebilir. Kanımızca TMK md.596'da vasiyetnamenin açılması esnasındaki “ilgili” kavramının kapsamı, TMK md.598/2 uyarınca mirasçılık belgesi/vasiyet alacaklısı belgesi bağlamından çok daha geniş olmakla birlikte, TMK md.598/2 hükmünün yargı uygulaması gözetildiğinde ölüme bağlı tasarrufun iptali davası ile doğrudan alaka kurulduğundan, kavrama da bu perspektifle yaklaşılması ve kavramın, TMK md.558/1'de yer verilen hukuki yarar sınırlamasıyla yorumlanması yerinde olacaktır. Keza vasiyet alacaklısının, yine kendi hak sahipliğine TMK md.598/2 gereğince itiraz etmekte hukuki yararı bulunmadığı ve fakat dilerse vasiyetin reddi (TMK md.616) cihetine gidebileceği söylenmelidir.

3. Hüküm ve Etkileri

Her ne kadar atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi verilmesi talebi çekişmesiz yargı işi kapsamında ise de, HMK md.320/1'in aksine, mahkemece kural olarak dosya üzerinden inceleme yapılarak duruşma açılmaksızın karar verilmesi mümkün görülmemektedir³⁶. Atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı

36 “Dava, atanmış mirasçı belgesi verilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç davadaki isteme ve yasal düzenlemelere uygun düşmemiştir. (...) Dosya içerisinde toplanan delillerden mirasbırakan Erol S...’nın 26.8.2003 tarihinde öldüğü, ölmeden önce 02.01.1997 tarihinde düzenlendiği anlaşılan el yazısı şeklindeki vasiyetnamede “Ben ölünceye kadar

belgesinin tanzimi, bu konuda kanunda ilgililere tanınmış süre içinde bir itiraz yapılmamış olması şartına bağlandığından, itiraz bulunması ve ölüme bağlı tasarrufun iptali davası açılması durumunda, bu konudaki anlaşmazlık çözümlenmeden mirasçılık belgesi verilemez. Bu bağlamda mirasçılar ve başka vasiyet alacaklılarının her birinin itiraz hakkı birbirinden bağımsız olup; hak sahipliği belgesinin düzenlenmesi, ölüme bağlı tasarrufa süresinde hiç bir ilgili tarafından itirazda bulunulmaması koşuluna tabidir³⁷. Şayet mirasçılar ve diğer vasiyet alacaklıları tarafından süresinde ölüme bağlı tasarrufa açıkça herhangi bir itirazda bulunulmazsa veya vâki itiraz bertaraf edilmişse, mahkemeye talep edene sıfatına göre atanmış mirasçılık belgesi/vasiyet alacaklısı belgesi düzenlenerek verilecektir³⁸.

malvarlığım bana aittir. Ben öldükten sonra bütün malvarlığım eşim Sevgi S...’ya aittir.” şeklinde beyanda bulunduğu, ölüminden sonra E... 1.Sulh Hukuk Mahkemesinin 2005/18 Esas sayılı dosyasında vasiyetnamenin açılıp okunduğu, miras bırakanın bütün mirasçılara tebliğ edildiği, vasiyetnameye itiraz edilmediği, bunun üzerine davacı Sevgi S... vekilinin 28.12.2007 tarihinde aynı mahkemeye dilekçe verilip miras bırakanın tek mirasçı olarak Sevgi S...’yı atadığına ilişkin mirasçı belgesi verilmesini istediği anlaşılmaktadır. (...) Mirasçılık belgesi, atanmış mirasçı belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi verilmesine ilişkin istemlerin duruşma yapılmaksızın karara bağlanacağına ilişkin kanunlarımızda bir hüküm bulunmadığından bu tür istemler üzerine mahkemelerce duruşma açılması ve yapılacak yargılama sonucunda karar verilmesi gerekeceği kuşkusuzdur. Ne var ki mahkemeye bu olgular göz ardı edilmiş, vasiyetnamenin içeriğinin değerlendirilmesinde de yanılığa düşülerek davacı tarafın dilekçesi üzerine duruşma yapılmaksızın davanın reddine karar verilmiştir. O halde mahkemeye davacı tarafın dilekçesi üzerine duruşma açılması, davacıdan diyecekleri sorulup saptanmalı, daha sonra vasiyetnamenin mirasçı atamaya ilişkin olduğu kabul edilerek buna göre davacı istemi konusunda az yukarıda açıklanan hukuksal olgular da gözetilerek olumlu veya olumsuz bir karar verilmelidir.” Y. 7.HD. 15.04.2010 tarih ve 2010/1232 E. - 2010/2236 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 06.10.2015 tarih ve 2015/2344 E. - 2015/8484 K.; Y. 7.HD. 17.09.2009 tarih ve 2009/1593 E. - 2009/3733 K. (UYAP).

37 İYİLİKLİ, s.297-298.

38 *“Dava atanmış mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkindir. (...) Davacının, A... 10. Noterliği’nin 27.07.2013 tarih ve 15748 yevmiye numaralı vasiyetnamesiyle muris tarafından mirasçı olarak atandığı anlaşılmaktadır. Mirasçı atamaya veya vasiyete ilişkin ölüme bağlı tasarrufa mirasçılar veya başka vasiyet alacaklıları tarafından kendilerine bildirilmesinden başlayarak bir ay içinde itiraz edilmedikçe, lehine tasarrufta bulunulan kimseye, sulh mahkemesince atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı olduğunu gösteren bir belge verilir (TMK m 598/2). O halde davacının istemi atanmış mirasçılık belgesi verilmesi olarak kabul edilip, atanmış mirasçılık belgesi verilmesi gerekirken; yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş hükmün bozulması gerekmiştir.” Y. 14.HD. 21.09.2016 tarih ve 2015/17867 E. - 2016/7186 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 09.03.2020 tarih ve 2020/820 E. -2020/2808 K.; Y. 7.HD. 20.10.2011 tarih ve 2011/4136 E. - 2011/6232 K. (UYAP); Serozan/Engin, mirasçılardan bir aylık itiraz süresi içerisinde susarak itiraz etmemekle kalmayarak atanmış mirasçının bu hakkını açıkça tanımları durumunda, irade sakatlığı halleri dışında kural olarak çelişkili davranma yasağını ihlal edecek nitelikte artık iptal, tenkis ya da miras sebebiyle istihkak davası açamayacakları düşüncesindedir. SEROZAN/ENGİN, s.492; Aynı yönde bkz. İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.498; ANTALYA/SAĞLAM, s.417; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.579; BOLAK, s.961-962; ÖZÜGÜR, s.594; ŞENER, Miras Şerhi, s.717; ŞENER, Vasiyet, s.180; BELGESAY, s.152; KURŞAT, s.297; BAYGIN, s.250; Aksi yönde bkz. “Dava vasiyetnamenin yerine getirilmesi davası olmayıp, ehliyetsizlik nedeniyle vasiyetname iptaline ilişkindir. Bu nedenle vasiyetnamenin açılması sırasındaki beyanlar bu davayı etkilemez. Mahkemeye delillerin ehliyetsizlikle ilgili dava yönünden değerlendirilmesi sonucuna göre karar*

Bu çerçevede mahkemece örneğin “1-Talebin kabulü ile x tarihinde vefat eden mirasbırakan M tarafından düzenlenen N... Noterliği'nin t tarih ve y yevmiye numaralı düzenleme şeklinde resmî vasiyetnamesi uyarınca, A'yı terekesinin 1/4'ü oranında atanmış mirasçı olarak belirlediğinin tespitine, 2-TMK md.598/4 uyarınca ilgililerin, ölüme bağlı tasarrufun iptali, tenkis veya miras sebebiyle istihkak davası açma haklarının saklı tutulmasına” biçiminde karar verilmesi yerinde olacaktır³⁹.

Şayet vasiyetnamede yabancılık unsuru mevcutsa bu kez mirasçılık belgesinin de kapsamında kaldığı miras statüsü, mirasbırakanın ölüm tarihi itibarıyla millî hukukuna tâbi bulunduğundan (5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun⁴⁰ md.20/1), ilgili yabancı hukukun araştırılması gündeme gelecektir⁴¹. Keza

verilmesi gerekirken, yazılı gerekçelerle hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir. Y. 2.HD. 18.11.2002 tarih ve 12964 E. - 12527 K. (GENÇCAN Ömer Uğur, **Miras Hukuku**, 3.Baskı, Ankara, 2016, s.523).

39 “Dava, mirasçılık belgesinin iptali ve yeniden mirasçılık belgesi verilmesine ilişkindir. Mahkemece davanın kısmen kabulü ile veraset ilamının iptali davasının derdestlik nedeniyle reddine; mahfuz hisse sahibi Ümit Zehra P...’in terekedeki miras hissesinin 3/8 olarak tespitine, davacının vasiyetname gereği 5/8 hisse üzerinde vasiyet alacaklısı olduğuna karar verilmiştir. (...) Atanmış mirasçılar; mirasbırakanla kan ve soy ilişkisini gösteren veraset belgesinin iptalini isteyemezler. Ancak, daha önce alınan kan ve soy ilişkisine dayalı mirasçılık belgesinin iptali istemi, terekeden hak istenemeyeceğinin tespitini de kapsar. Davalı Ümit Zehra P...’in terekede 3/8 pay sahibi olduğu kesinleşen ilamla sabittir. Kesinleşen bu ilam ve vasiyetnamedeki intifa hakları da gerekçeli karar ve hüküm fıkrasında açıklanarak ‘davacının 5/8 pay için atanmış mirasçı olduğunun tespitine’ karar verilmesi gerekirken, bu hususlar gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması doğru bulunmamıştır.” Y. 2.HD. 17.07.2007 tarih ve 2007/7698 E. - 2007/11410 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 7.HD. 21.10.2010 tarih ve 2010/6245 E. - 2010/5993 K. (UYAP); Y. 2.HD. 19.12.2005 tarih ve 15023 E. - 17813 K. (GENÇCAN Ömer Uğur, **4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu**, Genişletilmiş 2.Baskı, Ankara, 2007, s.3603; Gençcan, **Miras**, s.946).

40 12.12.2007 tarih ve 26728 sayılı RG.

41 “Dosya içerisinde toplanan delillerden miras bırakan Anne Kathlenn B...’un ölüm tarihinin 05.08.2014 olduğu, ölmeden önce 10.04.2014 tarihinde F... 3. Noterliği’nde düzenlendiği anlaşılan resmi vasiyetnamede ‘Ölümünden sonra erkek kardeşim 05.02.1952 doğumlu 14 Dickens Road Hillside, Rugby, Warwickshire, CV22 5RW İngiltere adresinde mukim bulunan Paul Kenneth J...’ı mirasçım olarak tayin ediyorum. Şayet öldüğümde erkek kardeşim Paul Kenneth J... hayatta değilse çocuklarım 22.02.1978 doğumlu 10 Market Street, Suite 127, Camana Bay, Grand Cayman, Cayman Islands, British West Indies KY1-9006 adresinde mukim bulunan Hayley Patricia B... ve 04.10.1973 doğumlu 5 Salisbury Avenue, Styvechale, Coventry Midlands/İngiltere adresinde mukim Michelle Anne B...’u eşit hisselerle mirasçım tayin ediyorum. Son arzu ve isteklerim bunlardan ibarettir. İşbu vasiyetname İngiltere’de veya herhangi bir ülkedeki makam veya tescil merciiine gönderilmesini istemiyorum, bu hususta yapılması gerekli olan tüm işlemler tarafımdan yerine getirilecektir.’ şeklinde beyanda bulunduğu, ölümünden sonra F... 2. Sulh Hukuk Mahkemesi’nin 2014/481 Esas sayılı dosyasında vasiyetnamenin açılıp okunduğu, bunun üzerine davacı vekilinin miras bırakanın tek mirasçı olarak Paul Kenneth J...’ı atadığına ilişkin mirasçı belgesi verilmesini istediği anlaşılmaktadır. Mirasbırakan vasiyetnamesinde herhangi bir maldan söz etmeksizin ölümünden sonra taşınır, taşınmaz, bütün hak ve alacaklarını içerecek şekilde malvarlığının kardeşine ait olduğunu açıkladığı gözetildiğinde bu beyanın yukarıda açıklanan mirasçı atama niteliğinde olduğu, davacının isteminin de atanmış mirasçı belgesi verilmesi istemine ilişkin bulunduğu kuşkusuzdur. (...) O halde mahkemece davacı tarafın dilekçesi üzerine duruşma açılmalı, davacıdan diyecekleri sorulup saptanmalı, daha sonra

yabancılik unsuru ihtiva eden miras statüleri kapsamındaki mirasçılık belgesi tanzimlerinde mirasbırakanın Yunan veya Suriye vatandaşlığı gibi ölüm tarihindeki uyrukluğuna yönelik özel düzenlemeler de gözetilmek zorundadır⁴².

Atanmış mirasçının, mirasbırakanın aynı zamanda yasal mirasçısı olması ihtimalinde, hem yasal hem de atanmış mirasçılık hali çakışmakta olup; mirasçılık belgesi düzenlenmesinin talep edilmesi halinde, yalnızca atanmış mirasçılık belgesi tanzimi söz konusu olmaz. Değişik bir söyleyişle, mirasbırakanın hâlihazırda yasal mirasçısı olan ve mirasçı atamasına konu vasiyetname lehdarının mirasçılık belgesi talebi, salt atanmış mirasçılık belgesi şeklinde değerlendirilmemeli ve yasal mirasçılık talebi ile atanmış mirasçılık talebi aynı kararda karşılanmalıdır. Böylelikle sadece talep eden atanmış mirasçı değil tüm yasal mirasçıların miras paylarıyla birlikte gösterilmesi gerekeceğinden, mirasçılardan yalnızca bir tanesinin mirasçılık belgesi alması, aksi sabit oluncaya kadar diğer mirasçıların da hak sahipliğinin belgeye bağlanması sonucunu doğuracaktır. Bir başka anlatımla atanmış mirasçılık, irs ve soybağı ilişkisine dayalı olarak kanun gereği doğan yasal mirasçılığı ortadan kaldırmayacağından⁴³, mahkemece mirasbırakanın yasal mirasçıların ve paylarının saptanmasından sonra atanmış mirasçının payına da

talebin mirasçı atamaya ilişkin olduğu kabul edilerek, öncelikle yabancı mirasbırakanın millî hukuku tespit edilmeli aksi takdirde vasiyetnameye TMK 598. maddesi gereği itiraz bulunup bulunmadığı araştırılarak, buna göre davacının istemi konusunda yukarıda açıklanan hususlar da gözetilerek olumlu veya olumsuz bir karar verilmelidir. Mahkemece davacının istemi üzerine duruşma açılmadan, davanın nitelendirilmesinde de yanlışlığa düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bu nedenle hükmün bozulması gerekmiştir.” Y. 14.HD. 06.10.2015 tarih ve 2015/2344 E. - 2015/8484 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 7.HD. 29.09.2011 tarih ve 2011/3189 E. - 2011/5585 K.; Y. 2.HD. 01.04.2008 tarih ve 2008/2386 E. - 2008/4517 K. (UYAP).

42 Y. 14.HD. 14.01.2016 tarih ve 2015/10333 E. - 2016/412 K.; Y. 3.HD. 29.05.2012 tarih ve 2012/8111 E. - 2012/13537 K. (UYAP).

43 *“Dava atanmış mirasçılık belgesi verilmesi istemine ilişkindir. (...) davacı MK’nın 589/2. maddesine göre vasiyetname ile atanmış mirasçı olduğu yönünde belge verilmesini istemiş olmakla davanın hasımsız açılmasında usule aykırılık bulunmamaktadır. Bu nedenle davanın mirasçılık belgesinin iptali davası olduğu yönündeki mahkeme ara kararı HUMK’un 74.maddesine aykırıdır. Öte yandan atanmış mirasçılık MK.598. maddesi gereğince yasal mirasçılığı ortadan kaldıran bir neden değildir. Atanmış mirasçı, miras bırakanın yasal mirasçıları ile olan soy bağı ortadan kaldıracak biçimde mirasçılık belgesinin iptalini isteyemeyeceği gibi, mahkemece de re’sen atanmış mirasçılık söz konusu olduğu gerekçesiyle mirasçılık belgesinin iptaline karar verilemez. O halde davacının istemi atanmış mirasçılık belgesi verilmesi olarak kabul edilip, atanmış mirasçılık belgesi verilmesi gerekirken; yazılı gerekçe ile HUMK’un 74.maddesine aykırı olacak ve yasal mirasçıların haklarını ortadan kaldıracak nitelikte karar verilmesi isabetsiz, dâhili davalar Mustafa Y... ve Bedriye Y...’nın temyiz itirazları bu nedenle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün bozulmasına (...) oybirliği ile karar verildi.” Y. 7.HD. 23.09.2010 tarih ve 2010/3273 E. - 2010/5033 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 8.HD. 26.09.2014 tarih ve 2013/20281 E. - 2014/17269 K.; İstanbul BAM 36.HD. 19.04.2018 tarih ve 2017/1558 E. - 2018/658 K. (UYAP).*

değinilerek, hukuki durumunun terekenin bölüştürülmesi sırasında gözetileceğine işaret edilmesi lazımdır⁴⁴. Keza atanmış mirasçı tayini halinde yasal mirasçılığa hanel gelmediğinden, atanmış mirasçının yasal mirasçılık belgesinin iptalini talep hakkı da bulunmayacaktır⁴⁵.

Ancak mirasçılar ve diğer vasiyet alacaklılarının süresinde itiraz etmemeleri nedeniyle hak sahipliği belgesi oluşturulduktan sonra dahi ilgililerin, söz konusu belgeye dayanak teşkil eden ölüme bağlı tasarrufun iptali, tenkis ya da miras sebebiyle istihkak davası açma

44 DURAL/ÖZ, s.401; OĞUZMAN, s.281 dn.75b; ERİŞGİN, s.60 ve 121-122; KURŞAT, s.298; "K... 1. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2005/2255 - 1862 Esas ve Karar sayılı mirasçılık belgesine göre muris Halil Muzaffer U... 'un yasal mirasçuları olarak eşi Şükran U... 4/16 pay sahibi, kızı Sündüs U... (Beşer) 6/16 pay sahibi, torunu Alp U... 3/16 pay sahibi ve diğer torunu Cem U... 3/16 pay sahibidir. Muris; K... 2. Noterliği'nde düzenlenmiş 29186 yemmiye nolu vasiyetname ve K... 2. Noterliği 13420 yemmiye nolu ek vasiyetname ile yasal mirasçısı olan eşi Şükran U..., kızı Sündüs U... 'u ve torunları Cem U... ve Alp U... 'u mirasçı atanmıştır. Saklı paylı mirasçılar ve bunların saklı payları Türk Medeni Kanunu'nun 506. maddesinde hükme bağlanmıştır. Davacılar, hem yasal mirasçı hem de atanmış mirasçıdır. Hem yasal mirasçı hem de atanmış mirasçı olan kişilerin açtığı davada, iki sıfatına göre mirasçılık belgesi verilmesi gerekirken vasiyet alacaklısı olduğuna dair belge verilmesi ile yetinilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir." Y. 14.HD. 11.02.2016 tarih ve 2015/2699 E. - 2016/1699 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 19.11.2018 tarih ve 2016/15251 E. - 2018/7927 K.; Y. 14.HD. 21.06.2017 tarih ve 2016/5495 E. - 2017/5409 K.; Y. 14.HD. 07.09.2015 tarih ve 2015/9087 E. - 2015/7860 K.;

Yalnızca atanmış mirasçılığı gösterir belge verilmesi hususunda aksi yönde bkz. "Mirasçılık ve mirasın geçişi murisin ölüm tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre belirlenir (4722 sayılı Yürürlük Kanunu md. 17). Muris Ali Rıza Ö... 25.03.2011 tarihinde ölmüş geride eşi ve kardeşlerini bırakmıştır. Muris ölümünden önce 05.05.2004 tarihinde yaptığı İ... 25. Noterliği'nden düzenlenen vasiyetname ile tüm hak ve malvarlığını eşi Ayşe Ö... 'e bırakmıştır. Anılan vasiyetnamenin F... 1. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde açılıp okunduğu anlaşılmaktadır. Vasiyetnamenin geçersizliğine yönelik bir iddia ve kanıt da dosyada bulunmamaktadır. Mirasçı atanmış kişi, mirasçılık sıfatını gösteren bir belgenin verilmesini isteyebilir. (TMK'nun 598/2). Şu halde davacı, vasiyetname ile muris tarafından sağlığında mirasının tamamı için mirasçı atandığına göre, TMK'nun 598/2 fıkrası çerçevesinde atanmış mirasçı olduğuna ilişkin belge verilmesi gerekirken, hukuki uyumsuzluk yanlış değerlendirilerek TMK'nun 598/1 maddesi gereğince muris Ali Rıza'nın mirası yönünden mirasçılık belgesi verilmiş olması doğru görülmemiştir." Y. 8.HD. 15.09.2014 tarih ve 2013/18905 E. - 2014/16020 K. (UYAP).

45 "Murisin, vasiyetnamesinde herhangi bir maldan söz etmeksizin ölümünden sonra taşınır, taşınmaz, bütün hak ve alacaklarını içerecek şekilde tüm malvarlığının davacı Zehra K... 'a ait olduğunu açıkladığı gözetildiğinde bu beyanın mirasçı atama niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Atanmış mirasçının talebiyle Hazine'nin mirasçı olduğunu gösterir mirasçılık belgesinin iptaline karar verilemez, yeni mirasçılık belgesi de düzenlenemez. Mirasçılık belgesi istemek maddi bir olayın varlığını ikrar ve kişiler arasındaki irs ilişkisini tespit ettirmekten ibarettir. Atanmış mirasçı, murisin mirasçı bırakmadan ölmesi nedeniyle TMK'nın 501. maddesi uyarınca Hazine'nin mirasçı olduğunu gösteren mirasçılık belgesinin iptalini isteyemez. Bu nedenle mirasçılık belgesinin iptaline karar verilmesi isabetsizdir. Ancak daha önce alınan Hazine'nin mirasçı olduğunu gösteren mirasçılık belgesinin iptali istemi, terekeden hak istenemeyeceğinin tespitini de kapsar. Bu durum kararın gerekçesinde açıklanarak davacıya atanmış mirasçı olduğuna ilişkin bir belge verilmesi gerekir (TMK m 598). Belirtilen hususlar gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bu nedenle hükmün bozulması gerekmiştir." Y. 14.HD. 16.12.2015 tarih ve 2015/4310 - 2015/11673 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 31.10.2016 tarih ve 2016/2685 E. - 2016/8839 K.; Y. 8.HD. 24.02.2014 tarih ve 2013/12889 E. - 2014/3232 K. (UYAP); Y. 2.HD. 26.02.1985 tarih ve 1418 E. - 1846 K. (ŞENER, **Miras Şerhi**, s.1324).

hakları saklıdır (TMK md.598/4). Kaldı ki, çekişmesiz yargı kararlarının, kural olarak maddî anlamda kesin hüküm teşkil etmeyeceği hükmü yanında (HMK md.388), madde gerekçesiyle de net biçimde ifade edildiği üzere ilgililerce mirasçılık belgesinin geçersizliğinin her zaman ileri sürülebileceği açıkça hüküm altına alınmıştır (TMK md.598/3). Böylelikle hak sahipliğini ortaya koyan ilgili belge türüne göre belgenin tespit/teşhis ve tasarruf yetkisi işlevi bertaraf edilebilecektir.

Fakat ilgisince süresinden sonra mirasçılık belgesi/vasiyet alacaklısı belgesinin geçersizliğinin dermeyan edilmesi, ispat yükünü tersine çevirecektir. Değişik bir ifadeyle mirasçılık belgesi/vasiyet alacaklısı belgesi talebine yönelik yapılan yargılamada hak sahipliğini ispat etmesi gereken taraf talep eden olduğundan, ilgililerin süresinde salt itiraz etmekle hak sahipliği belgesinin verilmesini önleme imkânı söz konusu iken; itiraz süresinden sonra atanmış mirasçı ya da vasiyet alacaklısının ölüme bağlı tasarrufa dayalı olarak hak sahibi bulunmadığını ispat yükü, bunu ileri süren ilgilinin üzerindedir⁴⁶. Buna karşın bu sürede ölüme bağlı tasarruf ve dahi talep edenin sıfatına dair açıkça itiraz vâki olursa, sulh hukuk hâkimince artık hak sahipliği belgesi verilemeyeceğinden talep reddedilecektir. Öte yandan aslında hak sahibi olmadığı için bilahare geçersizleşen bir mirasçılık belgesine güvenerek işlem yapan karşı tarafın iyiniyetinin, mirasçılık belgesinin böylesi bir fonksiyonu

46 DURAL/ÖZ, s.401-402; İMRE/ERMAN, s.338; GÖNENSAY, *Miras*, s.247; GÖNENSAY, *Miras Hukuku*, s.230; GÖKTÜRK Hüseyin Avni, *Türk Medeni Hukuku Üçüncü Kitap-Miras Hukuku*, 2.Basım, Ankara, 1947, s.642; ÖZTAN, s.383-384; ERİŞGİN, s.95 ve 106; KURŞAT, s.296; KOCAAĞA, s.91 ve 97-98; "Yapılan yargılamaya, toplanan delillere ve dosya içeriğine göre, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre yerinde olmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına (...) oy çokluğu ile karar verildi. **KARŞI OY:** Uyuşmazlık, vasiyetname ile yapılan ölüme bağlı tasarrufun mirasçılık belgesinde gösterilmesinin gerekli olup olmadığına ilişkindir. (...) İlâm hükmünde olmayan mirasçılık belgesi, lehine düzenlenen kişi bakımından bir karine oluşturur ve aksi ispat edilene kadar bu kişi mirasçı kabul edilir. Diğer mirasçı ve vasiyet alacaklıları, mirasçılık belgesinin aksini her zaman iddia ve ispat edebilirler. Bu kişilerin MK m. 598/II'de öngörülen bir aylık süre içinde itiraz etmemiş olmaları, onların haklarının düşmesi sonucunu doğurmaz. Mirasçılık belgesi, bu belgeyi alan kişinin mirasçılığı lehine karine oluşturduğundan, bunun aksi ispat edilinceye kadar, o kişi mirasçılık hak ve yetkilerine sahip olur. Mirasçılık belgesi verilmesine ilişkin davada, hükmün infazda tereddüt ve şüpheye yer bırakmayacak şekilde kurulması gerekir. Ayrıca, hâkim talep olmadığı halde istek dışına çıkarak ölüme bağlı tasarrufun gözetileceğine işaret etmiştir. Ölüme bağlı tasarruf ile lehine kazandırma yapılanlar, bu haklarının iptal davasına konu edilmemiş olmak kaydıyla, tanınmasını ilgisinden talep etme hakkına sahiptir. Mirasçılık belgesinde ölüme bağlı tasarrufun içeriği ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmasını gerektirir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Ölüme bağlı tasarrufun iptal davasına konu olabilmesi, saklı payı zedelenen mirasçıların saklı paylarının verilmesini isteyebilecek olması, buna karşın mirasçılık belgesinin tapuda devri sağlayacak belge gücünde olması nedeniyle, içeriğinde mirasın tasarrufu ile ilgili açıklama bulunan mirasçılık belgesinin iptali gerekir. Bu nedenle sayın çoğunluğun onama görüşüne katılmıyorum." Y. 14.HD. 16.04.2019 tarih ve 2018/2469 E. - 2019/3451 K. (UYAP).

olmadığından bahisle korunmayacağı ve fakat bu kişiden kazanımda bulunan üçüncü kişi iyiniyetli ise özel hükümler çerçevesinde (TMK md.988, 1023) iyiniyetinin korunacağı ifade edilmelidir⁴⁷.

Vasiyet alacaklısı belgesi talebinde bulunmak için belirli mal bırakma tasarrufu içeren ölüme bağlı tasarruf yoluyla vasiyet alacaklısı konumunda bulunmak ve söz konusu ölüme bağlı tasarrufa ilgililerince itiraz edilmemesi yeterli olup; örneğin vasiyetnamenin tenfiz edilmesi zorunlu değildir⁴⁸. Mahkemece bu yöndeki talep üzerine atanmış mirasçılık belgesi talebinde olduğu gibi gerekli incelemelerin ardından, “Talebin kabulüne; mirasbırakan M tarafından tanzim olunan N noterliğinin t tarih ve y yevmiye nolu düzenleme şeklinde vasiyetnamesi ile ... mahallesi ... sokak No: ... adresindeki evinin içinde bulunan tüm eşyalarını/B bankası merkez ve şubelerinde adına kayıtlı bulunan vadeli, vadesiz, TL, döviz, her çeşit hesaplarını A’ya vasiyet ettiğinden bahisle talep eden A’nın vasiyet alacaklısı olduğunun tespitine” şeklinde bir karar verilmesi isabetli olacaktır.

Yabancılık unsuru içeren vasiyet alacaklısı belgesi talebini yalnızca

47 DURAL/ÖZ, s.402; SEROZAN/ENGİN, s.492-493; KOCAYUSUPFAŞAOĞLU, s.586-591; OĞUZMAN M.Kemal/SELİÇİ Özer/OKTAY-ÖZDEMİR Saibe, **Eşya Hukuku**, Güncellenmiş ve Eklmeler Yapılmış 22.Bası, İstanbul, 2020, s.278 ve 299 dn.820; SİRMEN A.Lâle, **Eşya Hukuku**, 7.Baskı, Ankara, 2019, s.234; ERMAN Hasan, **Eşya Hukuku Dersleri**, 9.Basım, İstanbul, 2020, s.45 ve 48-49; AYAN Mehmet, **Eşya Hukuku -I- Zilyetlik ve Tapu Sicili**, Gözden Geçirilmiş 14.Baskı, Ankara, 2020, s.251-252; ESENER Turhan/GÜVEN Kudret, **Eşya Hukuku**, Genişletilmiş ve 6750 Sayılı Kanun Eklenmiş 8.Baskı, Ankara, 2019, s.170-171; NOMER Haluk Nami/ERGÜNE Mehmet Serkan, **Eşya Hukuku (Zilyetlik ve Tapu Sicili)**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2.Bası, İstanbul, 2015, s.125-126; ÖZÜĞÜR, s.596; ŞENER, **Miras Şerhi**, s.173-174; EREN/YÜCER AKTÜRK, s.456; ÇABRİ, s.411-417; KOCAAĞA, s.102-104; İYİLİKLİ, s.341 vd.; Aksi yönde Antalya/Sağlam, maddî doğruluğu olmayan mirasçılık belgesine güvenen üçüncü kişinin bu güveninin korunması gerektiğini savunmaktadır. ANTALYA/SAĞLAM, s.415; Kurşat, bu hususta bir kanun boşluğu bulunduğu ve bunun kanun koyucunun amacına uygun biçimde doldurulması gerektiğini ileri sürerek mirasçılık belgesinin hatalı olması sebebiyle Devletin kusursuz sorumluluğu bulunması gerektiğini belirtmektedir. KURŞAT, s.319-327; Erişgin ise mirasçılık belgesinde gösterilen mirasçı sayısının birden fazla olup olmamasına ve tasarruf konusunun taşınır, taşınmaz veya alacak niteliğinde bulunmasına dayalı ayrımlara gitmekte ve bahse konu bir kısım ihtimalde üçüncü kişinin hak kazanımının korunması gerektiğini savunmaktadır. ERİŞGİN, s.210-223.

48 “(...) Somut olaya gelince, mirasbırakan Amine Berire T...’nun düzenlenen 1.7.1988 tarihli vasiyetname ile eşi Ahmet Haluk T... lehine muayyen mal vasiyetinde bulunduğu, vasiyetnamenin 15.10.2009 tarihinde mirasçılardan yüzlerine okunduğu ve iptali yönünde bir dava da açılmadığı anlaşılmıştır. Az yukarıda açıklanan hukuksal olgu, vasiyet alacaklısı belgesinin istenilebilmesi için tenfiz (yerine getirme) zorunlu olmadığı, davacının dava dilekçesinde vasiyet alacaklısı belgesi verilmesi isteminde de bulunduğu gözetilerek bu yöndeki istemin kabulüne karar verilmesi gerekirken yersiz gerekçelerle bu istemin de reddedilmesi isabetsiz, davacı Ahmet Haluk T...’nun temyiz itirazları bu nedenle yerinde görülduğünden kabulü ile hükmün bozulmasına (...)” Y. 7.HD. 29.09.2011 tarih ve 2011/2989 E. - 2011/5591 K. (UYAP).

Türkiye'deki malvarlığı için değerlendirmek lazımdır⁴⁹. Bunlar dışında esasen belirli mal bırakma yoluyla vasiyet alacaklısı konumundaki bir kimsenin mahkemeden atanmış mirasçılık belgesi talep etmesi halinde, talep salt bu sebeple reddedilmeyip; “çoğun içinde az da vardır” kuralı gereği, söz konusu talebin vasiyet alacaklısı belgesi tanzimi şeklinde kabulü ile bu yönde hüküm kurulmalıdır⁵⁰.

SONUÇ

Maddî anlamda ölüme bağlı tasarruflar, şeklî anlamda ölüme bağlı tasarrufların muhteviyatını oluşturan, mirasbırakanın ölümünden sonra geçerli olmasını talep ettiği emir, istek, dilek ve arzularıdır. Atanmış

49 “Hasımsız olarak görülen dava sonucunda verilen hükmün, Yargıtayca incelenmesi davacı Winifred Alice O... tarafından istenilmekle, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dosya incelendi, gereği görüldü: Dava, muayyen mal vasiyetine ilişkin belge verilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş ise de, varılan sonuç davanın niteliğine, tarafların sıfatına, dosya kapsamında toplanan delillere uygun düşmemiştir. (...) Toplanan delillerden miras bırakan John O... 15.10.2007 tarihinde öldüğü, Türkiye’de bulunan bütün malları yönünden F... 3.Noterliği tarafından re’sen düzenlenen vasiyetname ile davacıyı vasiyet alacaklısı olarak atadığı, vasiyetnamenin açılıp okunduğu kesinleştiği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca mahkemece, davanın vasiyet alacaklısı belgesi istemi olarak nitelendirilerek davacıya Türkiye’de bulunan malları yönünden vasiyet alacaklısı olduğunu gösterir belge verilmesi gerekirken, yerinde olmayan gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi isabetsiz, davacının temyiz itirazları bu nedenle yerinde görüldüğünden kabulüyle hükmün bozulmasına (...) oybirliği ile karar verildi.” Y. 7.HD. 17.11.2011 tarih ve 2011/5126 E. - 2011/6922 K. (UYAP).

50 “Toplanan delillerden muris Mehmet E...’in 16.05.2012 tarihinde K... 3. Noterliği’nde düzenlenen düzenleme şeklinde vasiyetname ile davacıyı vasiyet alacaklısı olarak atadığı anlaşılmaktadır. Mirasçılık belgesi verilmesi isteminde bulunulabilmesi için davacı tarafın mutlaka murisle arasında irs ilişkisi bulunmasının gerekmediği, vasiyet alacaklılarının da vasiyet alacaklısı olduğunu gösteren bir belge verilmesini isteyebileceği gözetildiğinde davacının istemi bu çerçevede değerlendirilmelidir. Hal böyle olunca, mahkemece davacının mirasçılık belgesi verilmesi isteminde ‘çoğun içinde azı da vardır’ ilkesi uyarınca davacının isteminin vasiyet alacaklısı belgesi verilmesi olarak nitelendirilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” Y. 14.HD. 16.06.2015 tarih ve 2015/2117 E. - 2015/6746 K.; Aynı yönde bkz. Y. 14.HD. 01.03.2016 tarih ve 2015/11921 E. - 2016/2566 K.; Y. 14.HD. 12.01.2016 tarih ve 2015/6326 E. - 2016/187 K.; Y. 14.HD. 07.05.2015 tarih ve 2015/1934 E. - 2015/5185 K.; Y. 14.HD. 09.03.2015 tarih ve 2015/2695 E. - 2015/2563 K.; Y. 8.HD. 13.03.2014 tarih ve 2013/5301 E. - 2014/4239 K. (UYAP);

Bu halde istemin reddi gerektiği hususunda aksi yönde bkz. “Somut olayda, vasiyetçi Cemal Z...’nin 25.06.2003 tarihli vasiyetnamesinde bir kısım mallarını Mehmet ve Ahmet Z...’ye, bir kısım mallarını Gülnihal B...’ye, bir kısım mallarını da üçüne birlikte bıraktığı anlaşılmaktadır. Bir kişinin mirasını tamamını veya belirli bir oranını almasını içeren her ölüme bağlı tasarruf mirasçı atanması sayılır. Bu şekilde belirlenmiş olan mirasçıya da atanmış mirasçı denilir. Mirasbırakan ölüme bağlı tasarruf ile bir kimseye, onu mirasçı atamaksızın, belirli bir mal bırakma yoluyla kazandırmada bulunmuşsa buna muayyen mal vasiyeti, lehine vasiyet edilen kişiye de vasiyet alacaklısı denir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 598. maddesi (...) hükmüne göre, mirasçılık belgesi yasal mirasçılara ve atanmış mirasçılara verilebilir. Muayyen mal vasiyeti alacaklısının mirasçılık belgesi isteme hakkı yoktur. O halde mahkemece, muayyen mal vasiyeti alacaklısı olan davacıların mirasçılık belgesi isteminin reddine karar verilmesi gerekirken mirasçılık belgesi düzenlenmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulması gerekmektedir.” Y. 14.HD. 26.01.2016 tarih ve 2015/12033 E. - 2016/938 K. (UYAP); Aynı yönde bkz. Y. 2.HD. 02.03.2005 tarih ve 2005/20 E. - 2005/3128 K.; Y. 2.HD. 19.12.2002 tarih ve 2002/12676 E. - 2002/14306 K. (GENÇCAN, Medeni, s.3605).

mirasçı, mirasbırakanın, şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf marifetiyle terekesinin tamamı veya kesirli bir oranı için hak sahibi kıldığı kimsedir. Atanmış mirasçı, aynen yasal mirasçılar gibi, mirasın açılmasıyla birlikte mirasbırakanın külli halefi olması sebebiyle mirası kendiliğinden ve doğrudan doğruya kazanır (TMK md.599/3). Vasiyet alacaklısı ise mirasbırakanın, mirasçı olarak atamaksızın terekesi üzerinde mirasçılara karşı nispi hak oluşturduğu kişidir. Vasiyet alacaklısı, yalnızca vasiyet borcunun yerine getirilmesine yönelik bir (şahsi) alacak hakkı elde etmektedir (TMK md.600/1).

Atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi marifetiyle ilgili hak sahiplerinin söz konusu sıfatlarının tespit edilerek alenileştirilmesi; tereke üzerinde hak sahipliği iddialarını ispat kolaylığı tanınmakla tereke mallarına ilişkin tasarruflarda bu kimsenin tasarruf yetkisini haiz bulunduğunun üçüncü kişiler nezdinde belirginleştirilmesi; tanzim olunan kişilerin lehine bir karine oluşturulması; söz konusu sıfatlara itiraz edenler uyarılmak suretiyle aksini ortaya koymak için açacakları davalarda varlık ve geçerliliğine karşı çıkılacak somut bir belge tanzim edilmesi sağlanmakta ve tereke mallarının tescil ya da tesliminden evvel terekeye dair uyuşmazlıkların mümkün olduğu ölçüde tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır.

Atanmış mirasçılık belgesi, çekişmesiz yargı işi olup (HMK md.382/1 ve 382/2-c-6); görevli mahkeme, sulh hukuk mahkemesidir (HMK md.383, TMK md.598/2). Noterlerin mirasçılık belgesi tanzim yetkisi, yalnızca yasal mirasçılık belgesi düzenlenmesiyle sınırlı olduğu öngörüldüğünden (NK md.71/A-B-C ve TMK md.598/1), fikrimizce noterlerin atanmış mirasçılık belgesi düzenleme yetkileri bulunmamaktadır. Bu yönde herhangi bir kesin yetki olmadığından, atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı Türkiye'nin her yerinden ilgili hak sahipliği belgesi için talepte bulunabilir.

Atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi yönünden talep eden taraf, maddi anlamda ölüme bağlı tasarruf neticesinde külli veya cüzi halefiyet yoluyla hak sahibi olan tasarruf lehdarının kendisidir. Kural olarak mirasçılık belgesi talebi çekişmesiz yargı işi niteliği taşıdığından (HMK md.382/2-c-6), ilgili talepler hasımsız olarak ikame edilebilir. Sulh hukuk mahkemesinin görevine giren işlerde basit yargılama usulü uygulanır (HMK md.316/1-a).

Talep dilekçesinin sunulmasının ardından mahkemece bir esas numarası üzerinden, ilgili hak sahipliğine dayanak şekli anlamda

ölüme bağı tasarrufun bir örneğinin dosyaya getirilerek incelenmesi gerekir. Bu bağlamda hak sahipliğine dayanak belge bir vasiyetname ise, vasiyetnamenin açılması dosyasının celbi ve tetkiki lazımdır. TMK md.598/2 uyarınca ilgililere tanınmış süre içinde itirazda bulunulması ve ölüme bağı tasarrufun iptali yahut tenkis vb. davası açılması durumunda, bu konudaki anlaşmazlık çözümlenmeden ya da itiraz bertaraf edilmeden atanmış mirasçılık belgesi veya vasiyet alacaklısı belgesi verilemez.

KAYNAKLAR

ANTALYA O.Gökhan/SAĞLAM İpek, **Miras Hukuku**, 3.Baskı, İstanbul, 2015

AYAN Mehmet, **Eşya Hukuku -I- Zilyetlik ve Tapu Sicili**, Gözden Geçirilmiş 14.Baskı, Ankara, 2020

BAYGIN Cem, **Vasiyetnamelerle İlişkin İhtiyat Tedbirleri ve Özellikle Vasiyetnamenin Tenfizi Meselesi**, EBYÜHFD, C.3, S.1, Erzincan, 1999, s.235-262

BELGESAY Reşit Mustafa, **Türk Kanunu Medenisi Şerhi**, Üçüncü Kitap-Miras, 4.Baskı, İstanbul, 1952

BOLAK Ahmet Ertuğrul, **Uygulamada Miras ve Tereke Hukuku**, İstanbul, 1980

ÇABRİ Sezer, **Miras Hukuku Şerhi**, C.2 (TMK md.575-639), İstanbul, 2020

DALAMANLI Lütfü, **Miras Hukuku Tatbikatı (Açıklamalı-Örnekli-İçtihatlı)**, Ankara, 1975

DEMİR Mehmet, **Vasiyetnamelerin Açılması ve Yerine Getirilmesi**, TBB Dergisi, C.7, S.3, Ankara, 1995, 342-377

DURAL Mustafa/ÖZ Turgut, **Türk Özel Hukuku C.IV Miras Hukuku**, 11.Bası, İstanbul, 2017

EM Ali/ SÖZEN Ayten/ YILMAZ Zümra/ KAÇAK Nazif, **Açıklamalı-Gerekçeli Türk Medeni Kanunu ve Uygulama Kanunu**, Ankara, 2002

EREN Fikret/YÜCER AKTÜRK İpek, **Türk Miras Hukuku**, 2.Baskı, Ankara, 2019

ERİŞGİN Nuri, **Mirasçılık Belgesi**, Ankara, 2013

ERMAN Hasan, **Eşya Hukuku Dersleri**, 9.Basım, İstanbul, 2020

ESCHER Arnold, **Medeni Kanun Şerhi-Miras Hukuku**, Çev. Sabri Şakir Ansay, Ankara, 1949

ESENER Turhan/GÜVEN Kudret, **Eşya Hukuku**, Genişletilmiş ve 6750 Sayılı Kanun Eklenmiş 8.Baskı, Ankara, 2019

GENÇCAN Ömer Uğur, **4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu**, Genişletilmiş 2.Baskı, Ankara, 2007 (Medeni)

GENÇCAN Ömer Uğur, **Miras Hukuku**, 3.Baskı, Ankara, 2016 (Miras)

GÖKÇE Erdoğan, **Mirasçılık Belgesi Düzenleme Yetkisinin Noterlere Verilmesi Üzerine Görüşler**, İstanbul Barosu Dergisi, C.85, S.5, İstanbul, 2011, s.235-242

GÖKTÜRK Hüseyin Avni, **Türk Medeni Hukuku Üçüncü Kitap-Miras Hukuku**, 2.Basım, Ankara, 1947

GÖNENSAY Ahmet Samim, **Hukuku Medeniyeden Miras Hukuku**, İstanbul, 1932-1933 (Miras)

GÖNENSAY A.Samim, **Medeni Hukuk C.III - Miras Hukuku**, İstanbul, 1938 (Miras Hukuku)

GÖNENSAY Samim/BİRSEN, Kemalettin, **Miras Hukuku**, 2.Bası, İstanbul, Ahmet Said Matbaası, 1963

HELVACI İlhan, **Gerekçeli-Karşılaştırmalı-İçtihatlı-Notlu Türk Medeni Kanunu, C.3, Miras Hukuku**, 1.Baskı, İstanbul, 2013

İMRE Zahit/ERMAN Hasan, **Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 13.Basım, İstanbul, 2017

İNAL Nihat, **Örnek Karar Dilekçelerle Açıklamalı Türk Medeni Yasası (Miras-Eşya Davaları)**, C.2, Yenilenmiş 3.Baskı, Ankara, 2012

İNAN Ali Naim/ERTAŞ Şeref/ALBAŞ, Hakan, **İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku**, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş ve Güncellenmiş 9.Baskı, Ankara, 2015

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, **Mirasçılık (Veraset) Belgesinin Hukuk Yargılamasındaki Görünümü**, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y.5, S.9, Ankara, 2017, s.281-382

KAÇAK Nazif, **Yeni İçtihatlarla Yeni Miras Hukuku**, 1.Bası, Ankara, 2006

KILIÇOĞLU Ahmet, **Miras Hukuku**, Genişletilmiş 8.Bası, Ankara, 2018

KOCAAĞA Köksal, **Mirasçılık Belgesi (MK md.598)**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.IX, S.1-2, Ankara, 2004, s.83-105

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, **Miras Hukuku**, Hiç Değişiklik Yapılmamış 3.Bası, İstanbul, 1987

KÖPRÜLÜ Bülent, **Miras Hukuku Dersleri**, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 2.Bası, İstanbul, 1985

KURŞAT Zekeriya, **Terekenin Korunması Önlemleri**, İstanbul, 2010

KURŞAT Zekeriya, **Noterlere Mirasçılık Belgesinin Düzenlenmesi Yetkisinin Tanınması Hakkında Değerlendirme**, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul, 2011, s.583-596

NOMER Haluk Nami/ERGÜNE Mehmet Serkan, **Eşya Hukuku (Zilyetlik ve Tapu Sicili)**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2.Bası, İstanbul, 2015

OĞUZMAN M. Kemal, **Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 6.Bası, İstanbul, 1995

OĞUZMAN M.Kemal/SELİÇİ Özer/OKTAY-ÖZDEMİR Saibe, **Eşya Hukuku**, Güncellenmiş ve Eklmeler Yapılmış 22.Bası, İstanbul, 2020

ÖZMEN İsmail, **Açıklamalı-İçtihatlı-Uygulamalı Tereke Hukuku Davaları**, Ankara, 1997

ÖZTAN Bilge, **Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)**, 7.Bası, Ankara, 2016

ÖZUĞUR Ali İhsan, **Türk Medeni Kanunu'ndan Önce ve Sonra Miras Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 4.Baskı, C.1, Ankara, 2016

SEROZAN Rona/ENGİN Baki İlkay, **Miras Hukuku**, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara, 2018

ŞENER Esat, **Açıklamalı-İçtihatlı Türk Medenî Kanunu**, Ankara, 1991 (Medeni)

ŞENER Esat, **Eski ve Yeni Miras Hukuku (Şerh)**, Ankara, 1988 (Miras Şerhi)

ŞENER Esat, **Uygulamada ve Teoride Her Yönü ile Vasiyet Hukuku**, Ankara, 1995 (Vasiyet)

SİRMEN A.Lâle, **Eşya Hukuku**, 7.Baskı, Ankara, 2019

TUOR Pierre, **İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı**, Birinci Kısım, Çev. Amil Artus, Ankara, 1956